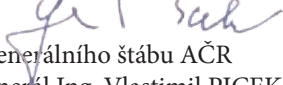

MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY

Schvaluji.
Náčelník Generálního štábu AČR
armádní generál Ing. Vlastimil PÍČEK
Praha 10. března 2010

DOKTRÍNA ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

2. vydání

2010

DOKTRÍNA

ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

PŘEDMLUVA

Doktrína Armády České republiky (AČR) je pravidelně novelizovaným veřejným dokumentem. Její nové znění odráží změny, k nimž došlo od předchozího vydání v roce 2004 doposud. Toto období je charakterizováno tím, že Česká republika (ČR) provedla reformu ozbrojených sil (OS), zrušila zákonnou povinnost základní vojenské služby, čímž se AČR stala 1. 1. 2005 plně profesionální armádou. Ke dni 31. 12. 2006 AČR dosáhla počátečních operačních schopností na úrovni brigádního úkolového uskupení. Po celou tuto dobu se AČR účastnila mnohonárodních operací mimo území ČR.

Základ bezpečnosti ČR je postaven na členství v NATO a EU, a proto se AČR připravuje k plnění svých úkolů zejména v sestavě sil NATO a EU. Mnohonárodní charakter vojenských operací vyžaduje vysoký stupeň interoperability jednotek AČR s ozbrojenými silami států NATO a EU. Z těchto důvodů Doktrína AČR vychází ze základní alianční doktríny AJP-01(C) a vytváří tak obsahový základ pro operační standardizaci.

Doktrína AČR vymezuje, definuje a objasňuje strategické a operační principy pro přípravu, vedení a zabezpečení jednotlivých typů operací, na kterých se AČR může v souladu s právními předpisy, mezinárodními smlouvami a řídicími akty Ministerstva obrany ČR podílet v rámci mnohonárodního uskupení nebo je může vést samostatně. Obsah doktríny vytváří základ pro realizaci těchto principů i na taktické úrovni velení a řízení. Doktrína AČR je obsahově založena na relevantních národních a mezinárodních dokumentech a pro své účely obsahuje jejich nezbytné citace a tam, kde je to vhodné, přebírá pasáže předešlé verze Doktríny AČR (2004).

Náčelník Generálního štábu AČR
armádní generál Ing. Vlastimil PÍČEK

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ing. Píček', written in a cursive style.

ÚVOD

Nové vydání doktríny AČR vychází z „Vojenské strategie ČR“ (2008), Dlouhodobé vize Ministerstva obrany (MO) ČR (2008) a ze základních politickostrategických dokumentů a operačních standardů NATO, zejména doktríny AJP-01(C)¹. Vychází také z aktuálních zkušeností a poznatků získaných příslušníky AČR při působení v zahraničních operacích a ze sběru informací, výsledků hodnocení a zevšeobecňování poznatků a zkušeností z operací (Lessons Learned) NATO a EU. Respektuje platné zákony ČR a zásady mezinárodního humanitárního práva. Zároveň bere v úvahu i možnost nasazení sil a prostředků AČR v operacích na území ČR pod národním velením.

Doktrína AČR je společnou doktrínou všech druhů sil, vojsk a služeb a je rovněž podkladem pro tvorbu doktrín nižšího řádu a dalších vojenských předpisů zpracovávaných a vydávaných v působnosti rezortu Ministerstva obrany České republiky (MO ČR). Je dokumentem, jenž propojuje politickostrategickou úroveň řízení obrany státu s velením a řízením AČR na úrovni operační. Zatímco strategické dokumenty definují politicko-vojenské ambice ČR a jsou směrodat-

¹ *Základní alianční doktrína AJP-01(C), Allied Joint Doctrine uvádí strategická východiska pro vojenské operace ozbrojených sil NATO. Slouží jako zastřešující doktrína a základní zdroj pro další dílčí alianční doktríny, které se věnují specifickým funkčním oblastem a druhům sil*

né pro AČR při eliminaci bezpečnostních hrozeb vojenskými prostředky, doktríny uvádějí způsob naplňování poslání AČR při realizaci operačních úkolů.

Podrobné rozpracování této problematiky a jednotlivých principů obsahují dokumenty nižšího řádu. Zejména z nich vycházejí vojenské operační doktríny², taktické doktríny a vojenské předpisy s působností pro jednotlivé oblasti činnosti AČR, druhy vojsk a služeb a pro velitele a štáby všech stupňů velení a řízení.

Doktrína AČR je určena především velitelům a štábům všech stupňů, osobám zodpovědným za plánování, rozvoj a použití AČR a výcvikovým a vzdělávacím součástí rezortu MO ČR. Dále je určena i rezortům státní správy a orgánům státní správy a samosprávy, spolupracujícím s AČR např. při řešení krizových situací na území státu v oblastech jejich společné působnosti.

Doktrína je obecně souhrn vyhraněných názorů na určitý problém. Ve vojenském prostředí jde o soustavu zásad, podle kterých se řídí činnost ozbrojených sil ve vojenských operacích.

Slouží jako „teoretický“ základ pro ujednocující myšlení velitelů, příslušníků štábů, ale i ostatních pracovníků rezortu MO podílejících se na přípravě, vysílání, řízení a zabezpečení jednotek a útvarů (součástí, složek) OS ČR vysílaných do vojenských operací.

Není vnitřním předpisem rezortu MO a vzhledem k tomu, že má zejména informativní a doporučující charakter, neobsahuje žádné normativní ustanovení.

Skutečnost, že doktrína AČR je schválena náčelníkem Generálního štábu (NGŠ) AČR, znamená to, že se s jejím obsahem ztotožňuje a doporučuje ji svým podřízeným k využití v každodenní praxi.

Pro součásti OS, které nejsou v podřízenosti NGŠ AČR³, Doktrína AČR objasňuje, v jakých operacích může AČR působit a seznamuje je s oblastmi potřebné vzájemné součinnosti.

Doktrína není přímým návodem k přípravě a vedení operací a nelze předpokládat, že ji velitelé budou používat k přímému řešení vypjatých situací v prostoru operačního nasazení. Hlavní využití doktríny se předpokládá zejména v procesu přípravy příslušníků AČR ve vojenských vzdělávacích a výcvikových zařízeních a na dalších pracovištích.

² Doktrína AČR v mnohonárodních operacích a Doktrína AČR v operacích na území ČR pod národním velením

³ Vojenská kancelář prezidenta republiky, Hradní stráž, Vojenská zpravodajství

Cílem doktríny AČR je vymezit obecný obsahový rámec pro plánování, přípravu a řízení jednotek (útvárů) AČR k jejich nasazení ve vojenských operacích vymezených politicko-vojenskými ambicemi ČR a Vojenskou strategií ČR. Dalším cílem doktríny AČR je informativním způsobem zajistit jednotné chápání obecných zásad přípravy a vedení vojenských operací a dosáhnout optimální úrovně operační interoperability s OS ostatních členských zemí NATO. Doktrína je pro příslušníky AČR směrodatná, ale nesmí být chápána jako dogmatická a neměnná. Při její aplikaci v praxi velitele neomezuje a její použití vyžaduje tvůrčí přístup, odpovídající novým okolnostem vedení operací.

KAPITOLA 1

OPERAČNÍ PROSTŘEDÍ

0100. Operační prostředí je tvořeno souborem faktorů vyplývajících z charakteru prostoru, ve kterém je operace⁴ prováděna nebo bude probíhat. Operační prostředí je tvořeno i charakterem potenciálního protivníka, možnostmi působení v technologické a informační oblasti, terénem, klimatickými podmínkami a úrovní vlastních sil a sil spojenců.
0101. Mimo změn charakteru bojiště a způsobů boje se vyvíjí i pojetí přístupu k operacím. Při plánování operací a jejich vedení se zohledňuje množství nejrůznějších faktorů ovlivňujících dosažení dílčích cílů a požadovaného cíle operace. Jedná se o koordinované působení na protivníka při použití všech dostupných prostředků v předpokládaných podmínkách. Složitost a nejasnost budoucích úkolů bude stále vyžadovat širší zapojení všech prostředků k dosažení cílů operací, a to nejen prostředků vojenských. Nový komplexní přístup k plnění úkolů stanovením účinků, kterých se má dosáhnout (Effects-Based Approach to Operations – EBAO⁵), zvažuje všechny souvislosti a důsledky komplexního vedení operací. Tento přístup jde dál než za, v minulosti konečné (fyzické), zničení protivníka a bere v potaz širší důsledky a souvislosti pro dosažení úspěšného výsledku operací (politické, ekonomické, sociální, technologické, ekologické, morální).

1.1 Budoucí prostor vedení operací

0102. Budoucí prostor činnosti při vedení operací AČR bude mít komplexní charakter. Vedle jeho trojrozměrnosti je stále více a intenzivněji

⁴ „Operace“ představuje v současné podobě celé spektrum činností ozbrojených sil charakterizované cílem, množstvím sil a prostředků, formou činnosti vojsk, prostorem a časem. Všechny tyto veličiny jsou proměnné

⁵ EBAO je promyšlené a komplexní použití různých aliančních nástrojů (vojenských, politických, ekonomických a civilních) v kombinaci s praktickou spoluprací se všemi zúčastněnými aktéry, kteří nejsou členy NATO, k vytvoření účinků (efektů, následků, dopadů), které jsou nezbytné k dosažení plánovaných cílů a v konečném důsledku požadovaného konečného stavu NATO. (MCM 0052–2006 dated 06 June 2006). Není využitelné pro plánování vojenské operace

využíván jeho informační rozměr. Zvyšuje se význam iniciativy nižších velitelů na taktické úrovni velení a řízení. Masovost použití sil a prostředků je nahrazována menšími celky (jednotkami) se zvýšenou pohyblivostí, s rostoucím dosahem a vyšší přesností jejich působení. Rozhodující je přesné a včasné nasazení odpovídajících sil, jejich mobilita a udržitelnost v operaci do doby splnění cíle včetně své vlastní ochrany. Dynamicky se mění i charakter plněných úkolů a prováděných činností v rámci operace, jakými jsou např. střídání a souběh bojové činnosti se stabilizačním a rekonstrukčním úsilím.

0103. Ozbrojené síly současně působí ve spolupráci s celou řadou dalších nevojenských organizací, s nimiž koordinují své aktivity s cílem dosažení požadovaného konečného stavu operací. Toto platí pro všechny druhy operací po celou dobu jejich trvání.

Pravděpodobné prostory činnosti AČR

*Prostor činnosti AČR je dnes především **Asie**, a to zejména Afghánistán. V popředí zájmu ČR a NATO je operace „Trvalá svoboda“ vedená společenkými stabilizačními silami (International Security Assistance Forces – ISAF). Míra zapojení AČR v asijském prostoru bude závislá na vývoji bezpečnostní situace a konkrétních rozhodnutích vlády a Parlamentu ČR. Jádrem zapojení AČR v Afghánistánu je a bude provinční rekonstrukční tým (PRT) v provincii Lógar, jehož primární náplní je a bude provádění civilních rekonstrukčních projektů a zajišťování (nebo zprostředkování) výcviku a školení afghánských bezpečnostních sil v rámci pomoci ČR formou podpory jejich rozvoje. Již sama podstata tohoto působení představuje dlouhodobou angažovanost a přítomnost v zemi, v současnosti odhadovanou přibližně **na dobu trvání pěti let**. Dále se předpokládá poskytování specifických vojenských schopností ve prospěch širšího aliančního či koaličního úsilí v Afghánistánu.*

*Dalším prostorem, kde lze předpokládat dlouhodobou přítomnost, je oblast **západního Balkánu**, zejména Kosovo, kde pro posilování stability bezpečnostního prostředí je stále nutná aktivita mezinárodního společenství. Budoucí forma a velikost mandátu působení AČR v oblasti západního Balkánu rovněž odráží potřeby mezinárodního společenství a vývoj bezpečnostní situace. Pokud nedojde k dramatickému zhoršení bezpečnosti v souvislosti s vývojem statusu Kosova, dá se do budoucna předpokládat i postupné snižování velikosti současně nasazených sil.*

*Nelze vyloučit ani nasazení sil a prostředků AČR na africkém kontinentu. Jeho stabilizace a bezpečnost je dnes prioritou Evropské unie v oblasti společné evropské bezpečnostní a obranné politiky (Common European Security and Defence Policy – CESDP). Evropská unie je v **Africe** výrazně vojensky zaangażována cestou operací v Demokratické republice Kongo a v Guinei-Bissau.*

0104. Energie, pitná voda, potraviny a logistické služby jsou stále častěji zabezpečovány s využitím civilního sektoru. Roste závislost na využití vnějších zdrojů a logistické podpoře zabezpečované třetí stranou (Third Party Logistic Service Support – TPLSS) zejména v oblastech působení, které není možné zajistit cestou využití prostředků logistiky AČR, prostředků mnohonárodní logistiky nebo hostitelské země. Pro působení v oblastech s chybějící využitelnou infrastrukturou je důležité mít logistické schopnosti pro zabezpečování potřebných komodit.
0105. Činnost ozbrojených sil v současnosti často probíhá v zastavěném prostoru s použitím všech druhů zbraní, od netradičních (např. použití psů k vyhledávání zbraní, výbušnin) až po vysoce sofistikované technologie, mnohdy v bezprostředním kontaktu s civilním obyvatelstvem a pod dohledem médií. Při použití sil se dodržují a respektují právní a ekologické aspekty, nutnost ochrany kulturního dědictví a minimalizace vedlejších škod. Znovuobnovení míru a stabilizace státu nebo regionu jsou závislé na zajištění stabilního bezpečnostního prostředí a na obnovení politických, ekonomických a sociálních funkcí státních a místních autorit. Význam lidského faktoru v této oblasti nelze podcenit ani nahradit technologickou převahou. Pro úspěch v operacích a prosazení svých požadavků a opatření je důležité získání důvěry místního obyvatelstva. Úspěšná spolupráce s civilním obyvatelstvem vyžaduje důkladnou a flexibilní přípravu pro styčnou činnost.

1.2 Potenciální protivník

0106. Tradiční protivník byl v minulosti jednoznačně identifikovatelný v souladu s mezinárodním válečným právem. Dnes je však jeho identifikace mnohdy velmi obtížná. Jeho technologická úroveň je často nižší než úroveň AČR a spojenců. Tato skutečnost je příčinou asymetrických způsobů vedení boje, a to jak ze strany protivníka, tak AČR a spojenců.

0107. Protivník působící asymetricky neusiluje o vítězství v přímé konfrontaci, ale usiluje o dosažení svých cílů za použití jemu dostupných prostředků. Vyhybá se otevřenému střetu a snaží se dosáhnout vítězství i cestou své vytrvalosti a houževnatosti, čímž prodlužuje trvání konfliktu na dobu nepřijatelnou pro druhou stranu. Teroristickými akcemi usiluje o přímé ohrožení jednotek nebo území našich aliančních spojenců s cílem maximalizovat ztráty na lidských životech nebo infrastruktuře. Asymetricky působící protivník bude usilovat o eliminaci spojenecké vzdušné nadvlády. Vyhybá se otevřené konfrontaci ve volném terénu a přesunuje své nepřátelské aktivity do městských aglomerací či horských nebo zalesněných oblastí, kde jsou sníženy důsledky technologické asymetrie. Orientuje se na útoky i proti vlastnímu civilnímu obyvatelstvu a na ničení důležitých objektů civilní i vojenské infrastruktury na vlastním území. Může použít zbraně hromadného ničení a napadat informační a komunikační systémy.

0108. Vedle existence asymetricky působícího protivníka je nutné počítat i s možností působení proti protivníkovi s obdobnými technologickými a vojenskými schopnostmi, organizací a způsobem použití vojsk, tedy proti regulérním ozbrojeným silám jednoho nebo i více států.

***Asymetrická hrozba** – ohrožení ozbrojených sil a státních orgánů, působících v krizové oblasti, zpravidla spojené s možným a častým používáním neobvyklých prostředků a způsobů bojové činnosti, umožňujících polovojenským (partyzánským, odbojovým) silám ve svém důsledku eliminovat výraznou technologickou i početní převahu ozbrojených sil a využít jejich slabých stránek k dosažení často výrazných a překvapivých úspěchů.*

***Asymetrická hrozba** může být založena zejména na protivníkových:*

- aktivitách a identifikaci (složitě rozpoznatelný, obtížně se s ním jedná);*
- specifických metodách činnosti, mnohdy kriminálních, zaměřujících se na únosy a teroristické útoky nejen na vojenské cíle;*
- nekonvenčních způsobech boje, které používá, aby čelil kvalitativní a kvantitativní převaze, např. sebevražedné útoky a používání improvizovaných výbušných prostředků (Improvised Explosive Device – IED);*
- konvenčních způsobech boje (odstřelovači, přepady, boj malých skupin, ostřelování zejména dělostřeleckými raketami aj.);*

- *ideálech, jeho specifické kultuře, ortodoxním úsilí ke střetu s jinými uznávanými hodnotami a vírou ostatních účastníků krizové situace.*

To vše je ovlivňováno prioritami, ale i právními a morálními omezeními členů mezinárodního společenství zapojených do řešení krizové situace.

1.3 Technologická a informační oblast působení

0109. Pro efektivní použití AČR v rámci Aliance je nutné pokračovat v rozvoji interoperability a kompatibility, a to od nejnižší možné organizační úrovně. Úroveň vybavení AČR moderní výzbrojí, výstrojí a ostatním materiálem a schopnost je účinně komplexně využívat s technickými schopnostmi a možnostmi nevojenských účastníků je hlavním předpokladem k dosažení úspěchu v operaci. Sběr informací z různých zdrojů umožní účinně zjišťovat, pozorovat, rozlišovat a sledovat objekty a cíle v téměř reálném čase.
0110. Vytváření společného přehledu o vývoji situace a udržování informační převahy, založené na systému koordinovaného průzkumu, umožňuje kvalitnější velení a řízení bojové činnosti jednotek a tým i plnění úkolů. Schopnost zabezpečení a využití informací umožňuje zvýšení dynamiky bojové činnosti – operačního tempa. Jednotná architektura senzorů a jejich propojení umožňuje provádět společné analýzy, vyhodnocování a dosáhnout ucelenosti informací o bojišti (tj. o protivníkovi, jeho záměru činnosti, terénu, klimatických podmínkách atd.).
0111. Prostřednictvím nárůstu bojové síly na nižším stupni jsou malé jednotky schopny významně přispívat k dosažení strategického efektu. Voják se stává samostatným bojovým systémem. Stále větší spektrum činností (např. rozhodovací proces, proces přípravy plánů a rozkazů, vedení společného obrazu o situaci na bojišti, oblast ženijní podpory a chemického zabezpečení atd.) je postupně automatizováno a robotizováno mj. s cílem minimalizovat ohrožení člověka.
0112. Do AČR zaváděné a dále plánované technologie komunikačních a informačních systémů (KIS) vytvářejí komunikační a informační infrastrukturu nutnou k zabezpečení schopnosti působit v integrovaném komunikačním a informačním prostředí (Network Enabled Capability – NEC) a k propojení všech stávajících a plánovaných senzorových a zbraňových systémů s operačními a taktickými systémy velení.

NEC představuje novou koncepci vedení operací v informačním věku, jež tvoří souhrn opatření v oblasti organizačních struktur, procesů, personálu a výcviku.

NEC tvoří integrované prostředí zajišťující propojení a spolupráci komunikačních a informačních systémů, senzorů a zbraňových systémů.

0113. Moderní vedení válek závisí na vyhodnocení velkého počtu informací z mnohých zdrojů, které musí být sestavené pro okamžité použití. Časové limity se výrazně zkrátily a individualita jednotlivých aktérů se stává významnější v jejich rolích. Tento charakter boje vyžaduje nejenom informační, ale především znalostní převahu na všech úrovních velení a řízení.
0114. Masivní nástup ničivých (disruptive) technologií i jejich snadná dostupnost přináší nesporně řadu výhod, ale zároveň vytvářejí bezpečnostní riziko pro komunikační a informační infrastrukturu AČR a jejich spojenců. Vytváří se tzv. virtuální prostředí – bojiště, ve kterém se budou vést operace k zamezení narušení nebo zničení KIS.
0115. Zavedením NEC bude vytvořeno prostředí neomezeného přístupu k informacím a dojde ke zvýšení efektivnosti operačního nasazení v možných variantách úkolových uskupení AČR na území ČR nebo mimo něj. Kvalitní informace, zprostředkovaná znalost okamžité situace a jednotné chápání záměru velitele umožňují velitelům a štábům zefektivnit roz-

hodovací proces v průběhu plánování a vedení operací, ale především zefektivnit aktivní působení na protivníka (např. v rámci targetingu⁶).

Schopnost působit v integrovaném informačním prostředí vyžaduje propojení senzorů a prostředků působení na protivníka se systémem velení a řízení do jednotné sítě, což umožní OS ČR účast ve společných operacích NATO podle NATO Strategic Vision. NEC, spolu se současným budováním dalších klíčových operačních schopností, umožní využití informací ve prospěch zvýšení efektivity bojové síly a operační efektivity OS ČR.

NEC a informační převaha

Budou trvale rozvíjeny základní operační schopnosti, které ovlivňují dosaženou úroveň OS ČR. Dlouhodobým cílem bude dosažení následujících cílových operačních schopností:

- převaha v rozhodování, která umožní prostřednictvím informační převahy tvorbu efektivních rozhodnutí a jejich realizaci v takovém čase, který neumožní protivníkovi adekvátně reagovat;*
- spojitost operačních efektů, která umožní prostřednictvím integrovaných schopností vytvářet a sdílet informace, efektivně působit na protivníka, vyhodnocovat výsledky působení a bezprostředně na ně reagovat s vysokou rychlostí.*

1.4 Terén a klimatické podmínky

0116. Armáda České republiky může působit v různých geografických podmínkách, které se zásadně odlišují od klimatu a terénu ve středoevropském prostoru. Pro nasazení v prostoru budoucích operací (odlišný terén, vysoká vlhkost a teplota, vysoká nadmořská výška, vysoká prašnost či nízké teploty vzduchu) je potřebné zajišťovat podmínky pro výcvik vojsk i mimo území ČR ve státech s takovýmto prostředím. Je nutné přizpůsobit vzdělávání (z hlediska jeho obsahu, vyučovaných jazyků apod.) a stanovit, už ve fázi formulování podmínek pro výběrová řízení, operačně-technické parametry zaváděné výzbroje, výstroje a dalšího vojenského materiálu podle požadavků vyplývajících z prostorů nasazení. U současného vojenského materiálu, výzbroje a výstroje musí být zabezpečena jejich přestavba nebo úprava dle těchto nově požadovaných charakteristik.

⁶ *Proces volby cílů a odpovídající reakce, který bere v úvahu operační požadavky a možnosti. (AAP-6)*

1.5 Vlastní a spojenecké síly

0117. Jednotky AČR mohou operačně působit v rámci aliančních (koaličních) sil pod integrovaným mezinárodním velením. Rozhodující význam pro efektivní plnění úkolů představuje schopnost společného působení v mnohonárodních silách. Při společném působení je zajištěn přístup ke společně vytvářeným a sdíleným schopnostem.
0118. Organizačně se vytvářejí modulární operační a taktické prvky, z nichž se tvoří společná národní a mnohonárodní úkolová uskupení. Jejich kvalitativní i kvantitativní parametry musí odpovídat charakteru plněných úkolů.
0119. Operace jsou vedeny menšími silami, vysokým tempem s cílem minimalizovat ztráty a vedlejší účinky. Klíčovým faktorem pro AČR je schopnost sdílet všechny dostupné informace v reálném nebo v téměř reálném čase, průřezově se všemi spojeneckými silami, všemi úrovněmi velení a s možností využití rozsáhlých informačních databází.

Požadované schopnosti AČR (viz Dlouhodobá vize rezortu MO)

Klíčové operační schopnosti

- *včasná dostupnost sil;*
- *efektivní zpravodajská činnost;*
- *nasaditelnost a mobilita;*
- *účinné nasazení;*
- *efektivní velení, řízení a spojení;*
- *udržitelnost;*
- *odolnost a ochrana sil.*

Další požadované schopnosti AČR

- *účinná civilně-vojenská spolupráce (plnění úkolu v dynamickém prostředí působení spojeneckých, neutrálních a také nepřátelských vojenských a civilních organizací);*

- *plnění jiných úkolů (ne operačních) na teritoriu ČR (zabezpečení hostitelským státem /Host Nation Support – HNS/, národní posilový systém, ...);*
- *mobilizační doplnění a případně rozvinutí s využitím principu všeobecné branné povinnosti a schopnost využití aktivní zálohy (AZ).*

0120. Armáda České republiky se orientuje na schopnosti⁷ odpovídající základním úkolům ozbrojených sil stanovených zákonem, využitelných v zahraničních operacích v rozsahu aliančních požadavků na plánování a výstavbu sil.

1.6 Faktor času

0121. Řešení konfliktu či krize vojenskými prostředky vede ke splnění vojenských cílů operace v relativně krátkém časovém úseku. Následná stabilizace regionu či země v rámci řešení politických cílů operace však může vyžadovat velmi dlouhé časové úseky a schopnost dlouhodobého udržení sil, což zvyšuje ekonomickou náročnost udržení sil v prostoru operace. Charakter operací, zaměřených na post-konfliktní stabilizaci, představuje dlouhodobou zátěž pro ozbrojené síly s významnými požadavky na zdroje. Cílem protivníkovy strategie v současnosti je prodlužování doby konfliktu a dosažení svých cílů v dlouhodobé perspektivě, spíše než usilování o okamžitý efekt.

0122. Pro globální konflikt vysoké intenzity nejsou v mírové struktuře AČR vytvářeny reálně existující schopnosti. Předpokládaná doba varování a dispoziční reakční čas okolo tří let umožňuje České republice vytvořit podmínky pro dobudování a dosažení potřebných schopností AČR v případě zhoršování bezpečnostní situace a zvyšování pravděpodobnosti vzniku globální vojenské konfrontace. Pro AČR z toho vyplývá úkol být připravena reagovat nasaditelnými silami okamžitě při vzniku krizové situace a na druhé straně zabezpečit výstavbu útvarů a jednotek potřebných k řešení narůstající krizové situace, a to až po nasazení všech svých sil při globální vojenské konfrontaci.

⁷ Viz odstavec 0604

KAPITOLA 2

ÚKOLY ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

0200. Obranu ČR tvoří souhrn opatření k zajištění svrchovanosti, územní celistvosti, principů demokracie a právního státu, ochrany života obyvatel a jejich majetku před vnějším napadením. Za plánování a řízení obrany ČR je odpovědná vláda. Kromě ní se na řízení obrany ČR podílejí také ostatní ústavní orgány, činitelé a instituce, které k tomu mají příslušnými zákony vymezeny své úkoly.
0201. Obranná politika ČR⁸ je založena na principu komplexního zajišťování obrany, spočívajícím v nedělitelnosti všech jejích aspektů⁹, v preventivním působení na nositele a zdroje rizik i ve schopnosti okamžité adekvátní reakce na případná ohrožení bezpečnosti státu i jeho spojenců. Na zajištění obrany území státu¹⁰ se společně s ozbrojenými silami podílejí ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby v součinnosti se státními orgány, orgány územních samosprávných celků a dalšími právníckými a fyzickými osobami¹¹.

Úkoly ozbrojených sil¹² jsou stanoveny zákonem č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů, HLAVA III, § 9.

(1) Základním úkolem ozbrojených sil je připravovat se k obraně ČR a bránit ji proti vnějšímu napadení.

(2) Ozbrojené síly plní též úkoly, které vyplývají z mezinárodních smluvních závazků ČR o společné obraně proti napadení.

⁸ Formuluje Bezpečnostní strategie ČR a rozpracovává Obranná strategie ČR

⁹ Vnějších, vnitřních, vojenských i nevojenských

¹⁰ Ústavní zákon č. 110/1990 Sb., o bezpečnosti České republiky

¹¹ Ačkoli se obrana ČR opírá o profesionální ozbrojené síly, je obrana i nadále záležitostí celé společnosti, což je mj. vyjádřeno i zachováním institutu všeobecné branné povinnosti

¹² Ozbrojené síly se člení na armádu, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž. (zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů, HLAVA I, §3, odst. 2), Ozbrojené síly tvoří vojáci v činné službě (odst. 3)

(3) Další úkoly podle § 10:

- ozbrojené síly spolupracují s cizími ozbrojenými silami na základě mezinárodních smluv;
- ozbrojené síly se podílejí na činnostech ve prospěch míru a bezpečnosti, a to zejména účastí na mírových operacích, záchranných a humanitárních akcích; do těchto akcí se mohou vojáci z povolání vysílat i jako jednotlivci;
- ozbrojené síly se mohou zúčastňovat vojenských cvičení spolu s cizími ozbrojenými silami na území ČR nebo v zahraničí.

0202. AČR působí jak v národním, tak také v mezinárodním rámci, daném především členstvím v NATO a EU. Zákonem má stanoven **základní úkol – připravovat se k obraně ČR a bránit ji proti vnějšímu napadení**¹³. Současně plní úkoly, které vyplývají z mezinárodních smluvních závazků ČR.

Armáda¹⁴, jako součást OS, plní výše uvedené úkoly a dále ji lze použít:

- ke střežení objektů důležitých pro obranu státu (ODOS);
- k posílení Policie ČR při plnění úkolů zajišťování ochrany státních hranic nebo k plnění úkolů služby pořádkové policie anebo ochranné služby, pokud síly a prostředky Policie České republiky nebudou dostatečné k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti, a to na dobu nezbytně nutnou;
- k záchranným pracím při pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, značné majetkové hodnoty, životní prostředí nebo k likvidaci následků pohromy;
- k odstranění jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky;
- k letecké dopravě ústavních činitelů;
- k zabezpečení leteckých zdravotnických odsunů a přepravy;
- k zabezpečení letecké činnosti pro vlastní potřeby;
- k poskytování leteckých služeb;
- k zabezpečování dopravy na základě rozhodnutí vlády;

¹³ Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴ Armáda, základ ozbrojených sil. Organizačně se člení na vojenské útvary, vojenská zařízení a vojenské záchranné útvary

- k zabezpečení kulturních, vzdělávacích, sportovních a společenských akcí;
- k plnění humanitárních úkolů civilní ochrany.

Pro plnění úkolů vyplývajících z jejího poslání rozvíjí AČR své schopnosti, zahrnující i výstavbu jednotek zařazených do sil reakce NATO (NATO Response Force – NRF).

V rámci podílu ČR na rozvoji evropské bezpečnostní a obranné politiky (European Security Defence Policy – ESDP) je AČR zapojena do přípravy vojenských kapacit EU včetně sil rychlé reakce EU (Rapid Reaction Forces – RRF), které jsou budovány na principech sil rychlé reakce NATO.

KAPITOLA 3

VELENÍ A ŘÍZENÍ

0300. Operační nasazení a zabezpečení činnosti AČR závisí na účinném systému velení a řízení a jeho struktuře od nejvyšší po nejnižší úroveň a na zabezpečení procesu velení a řízení podřízených velitelů, štábů a vojsk za účelem dosažení cílů operací.

3.1 Úrovně velení a řízení operací

0301. Velení a řízení se realizuje na několika úrovních v národním a mezinárodním kontextu, v závislosti na typu a rozsahu operace. Základní úrovně velení a řízení lze rozdělit na strategickou (která se dále dělí na politickostrategickou a vojenskostrategickou), operační a taktickou. Jednotlivé úrovně velení a řízení mohou své pravomoci delegovat na své podřízené stupně.

3.1.1 Národní úrovně velení a řízení

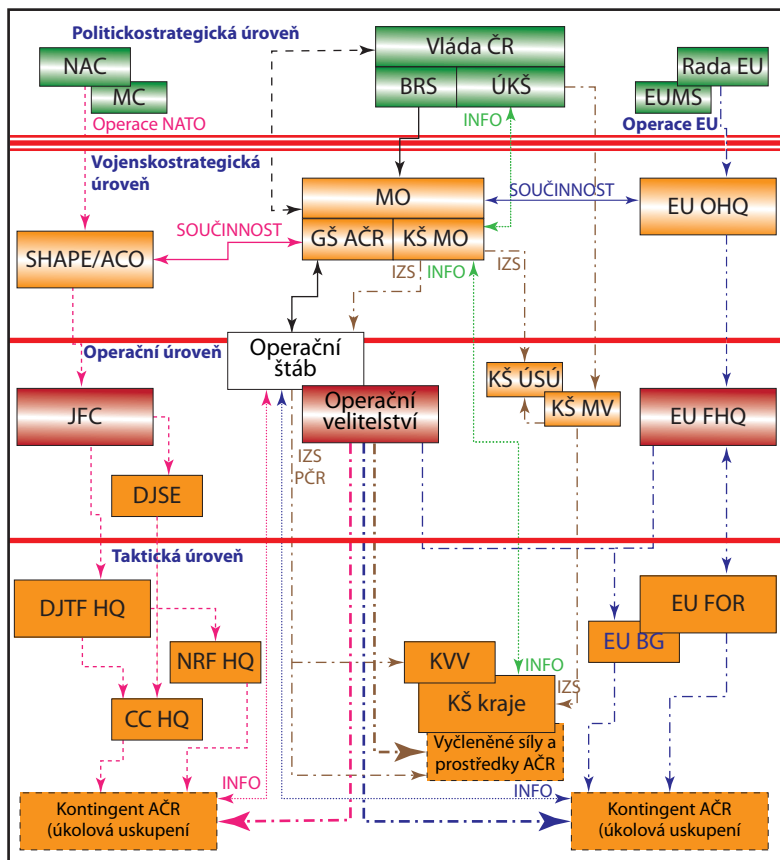
0302. **Politickostrategická úroveň** velení a řízení je v působnosti prezidenta ČR, Parlamentu ČR a vlády ČR. Tyto orgány přijímají zásadní rozhodnutí pro zajišťování a řízení obrany ČR, zapojení do mnohonárodních operací mimo území ČR a ostatní opatření k dosažení cílů bezpečnostní politiky ČR. Hlavním cílem a úkolem na této úrovni je zajistit státní svrchovanost a územní celistvost ČR a naplňovat mezinárodní politicko-vojenské závazky a ambice ČR, vyplývající z členství v OSN, NATO, EU a ostatních mezinárodních bezpečnostních strukturách. Koordinaci praktických opatření v poradních orgánech ČR a v mezinárodních strukturách, jichž je ČR členem, zajišťuje Ministerstvo zahraničních věcí ČR ve spolupráci s Ministerstvem obrany ČR.

0303. Na vojenskostrategické úrovni velení a řízení může být rozhodnuto o použití sil a prostředků AČR pouze v souladu s rozhodnutími a opatřeními, přijatými na politickostrategické úrovni. Funkci vojenskostrategického stupně velení a řízení pro realizaci přijatých vojenských opatření k naplňování bezpečnostní politiky státu plní Ministerstvo

obranu ČR¹⁵ jako součást systému politicko-vojenského řízení ČR. Na této úrovni jsou navrhována a po jejich schválení následně i realizována opatření k účasti AČR v operacích v souladu s rozhodnutím orgánů politickostrategické úrovně. Na dané úrovni je AČR nástrojem bezpečnostní politiky ČR.

0304. Představitelem vojenskostrategické úrovně velení a řízení AČR je náčelník Generálního štábu AČR (NGŠ AČR), který je odpovědný za výstavbu, výcvik a za dosažení operačních schopností AČR vymezených „Vojenskou strategií ČR“. Náčelník Generálního štábu AČR je také odpovědný za operační plánování, výstavbu a vysílání sil AČR do vojenských operací, přičemž zajišťuje spolupráci s představiteli odpovídajících úrovní řízení OS spojeneckých a koaličních partnerů. V rámci svých pravomocí zajišťuje delegování potřebných pravomocí k velení a řízení a pro předání vyčleněných jednotek do podřízenosti mnohonárodního velitele.
0305. **Operační úroveň** velení a řízení je tvořena operačními velitelstvími, která zabezpečují realizaci strategických cílů plánováním použití a aktivním a efektivním řízením taktických jednotek. V praxi se uskutečňuje stanovením operačních cílů a řízením podřízených vojsk ve vojenských operacích a jejich komplexním zabezpečením. Operační úroveň velení a řízení zajišťuje také propojení vojenskostrategických cílů s působením jednotek na taktické úrovni.
0306. **Taktická úroveň** velení a řízení je tvořena orgány velení a řízení taktických velitelství (svazků, útvarů, jednotek a zařízení). V jejich čele jsou velitelé (náčelníci), kteří přijímají rozhodnutí o způsobu plnění bojových úkolů, tvořících součást plánu operace, a bezprostředně řídí bojovou, případně i nebojovou činnost v závislosti na poslání, úkolech a situaci daného taktického celku/uskupení (brigáda, prapor, rota, četa).

¹⁵ Součástí Ministerstva obrany ČR je GŠ AČR, který zabezpečuje velení armádě

Obr. 1 Schéma úrovní velení a vazeb mezi nimi

Legenda:

- BRS** Bezpečnostní rada státu
- CC HQ** Velitelství složky sil (Component Command Headquarter) – Land CC/JF Air CC/Maritime CC/Spec Ops Comand and Control Element/Joint Logistic Support Group
- CJTF** Spojené (mnohonárodní) společné úkolové uskupení (Combined Joint Task Forces)
- DJSE** Nasaditelný společný štábní prvek (Deployable Joint Staff Element)

DJTF HQ	Nasaditelné velitelství mobilního společného úkolového uskupení sil (Deployable Joint Task Forces Headquarter)
EUMS	Vojenský štáb EU (EU Military Staff)
EU FOR	Síly EU (European Forces)
FHQ	Velitelství sil (Force Headquarter)
JFC	Velitelství společných sil (Joint Force Command)
KŠ ÚSÚ	Krizové štáby ústředních správních úřadů (ministerstev)
MC	Vojenský výbor (Military Committee)
NAC	Rada NATO (North Atlantic Council)
OHQ	Velitelství (Operational Headquarter)
SHAPE/ACO	Vrchní velitelství spojeneckých sil v Evropě (Supreme Headquarters Allied Powers Europe)/Spojenecké velitelství pro operace (Allied Command for Operation HQ)
ÚKŠ	Ústřední krizový štáb

3.1.2 Úrovně velení a řízení v NATO

0307. **Politickostrategická** úroveň velení a řízení je tvořena vrcholným orgánem NATO – Severoatlantickou radou (North Atlantic Council – NAC) složenou z vrcholných představitelů členských zemí.

Velitelská struktura NATO je tvořena na jednotlivých úrovních velení a řízení těmito velitelskými:

Strategická:

- Spojenecké velitelství pro operace – ACO (Allied Command Operations), jehož velitelem je vrchní velitel spojeneckých sil v Evropě – SACEUR (Supreme Allied Commander Europe) v Monsu;
- Vrchní velitelství spojeneckého velitele pro transformaci – HQ SACT (Headquarters, Supreme Allied Commander Transformation), jehož velitelem je vrchní spojenecký velitel pro transformaci – SACT (Supreme Allied Commander Transformation) v Norfolku.

Operační:

- tři velitelství spojeneckých společných sil (Alied Joint Force Command Headquarters – JFC HQ) v Brunssumu, v Neapoli a v Lisabonu;
- čtyři nasaditelné společné štábní prvky (Deployable Joint Staff Element – DJSE) poskytované od velitelství sil (Force Command – FC) Heidelberg a Madrid.

Taktická:

- 2× spojenecké velitelství sil – NATO Force Command v Heidelbergu a v Madridu;
- 9× spojenecké velitelství pozemní složky – jsou využívána velitelství Graduated Readiness Forces (GRF) z NATO Force Structure (NFS);
- 2× spojenecké velitelství vzdušné složky – NATO Air Command v Ramsteinu a Izmiru;
- 2× spojenecké velitelství námořní složky – NATO Maritime Command v Northwoodu a v Neapoli;
- 1× velitelství ponorek – Allied Submarine Command v Norfolku.

Orgány řízení a koordinace použití vzdušných sil

- Mnohonárodní operační středisko vzdušných sil (Combined Air Operations Centre – CAOC) v Uedem;
- Středisko řízení a uvědomování (Control and Reporting Centre – CRC)¹⁶ v Hlavenec.

¹⁶ Po implementaci systému velení a řízení VzS (Air Command and Control System – ACCS) se změnil název na ARS (Air Coordination Centre, Recognised Air Picture / Rozpoznávaný obraz vzdušné situace – RAP/, Production Centre, Sensor Fusion Post)

0308. **Strategickou** úroveň velení a řízení završuje Vojenský výbor NATO (Military Committee – MC) podporovaný Mezinárodním vojenským štábem (International Military Staff – IMS). Rozhraní s orgány politicko-vojenské úrovně zabezpečuje vrchní velitel spojeneckých sil v Evropě¹⁷. Přípravu a realizaci jeho rozhodnutí zabezpečuje Spojenecké velitelství pro operace (Allied Command for Operation ACO).

0309. **Operační** úroveň velení a řízení tvoří velitelé (velitelství) spojeneckých společných sil. Velení a řízení v aliančních vojenských operacích se zaměřuje na operační stupeň jako na klíčový článek mezi velením na strategickém a taktickém stupni velení. Velitelství spojeneckých společných sil (Allied Joint Force Command – JFC) s plně integrovaným společným štábem zajišťuje všechny funkční oblasti související s prováděním celého rozsahu velení a řízení vojenských operací včetně strategického zabezpečení. V okamžiku pověření velením operace je pro JFC vyčleněn předsunutý prvek (Forward Element – FE) z určeného velitelství sil (Force Command – FC), který je v době mimo nasazení součástí nasaditelného společného štábního prvku (Deployable Joint Staff Element – DJSE) nedílnou součástí JFC a je přímo odpovědný za

¹⁷ Jeho operační velitelství (Supreme Headquarters Allied Powers Europe – SHAPE) poskytne v případě potřeby své kapacity pro operace vedené EU. Úlohu strategického stupně řízení sehrává i Spojenecké velitelství pro transformaci NATO (Allied Command Transformation – ACT)

udržování přehledu o situaci, krátkodobé plánování, koordinaci pozemních, vzdušných a námořních operací na válčišti, civilně-vojenskou spolupráci a zabezpečení velitele JFC v případě, že je přítomen v prostoru operace.

0310. **Taktická** úroveň velení a řízení v rámci NATO je tvořena veliteli (velitelstvími) spojeneckých složek sil: pozemní složky (Land Component Commands – LCC); vzdušné složky (Air Component Commands – ACC) a námořní složky (Maritime Component Commands – MCC).

3.1.3 Úrovně velení a řízení v EU

0311. Evropská unie nemá k dispozici žádné stálé velitelství na strategické úrovni (Operational Headquarters – OHQ) nebo na operační úrovni (Force Headquarters – FHQ). V současné době EU může použít:
- a. pět strategických (stacionárních) OHQ – Postupim (DEU), Mount Valerian (FRA), North-wood (GBR), Larisa (GRC), Řím Centocelle (ITA) – připravených k rozvinutí;
 - b. operační středisko EU v Bruselu (BEL) pro předběžné plánování operace.
0312. Přidělování sil do podřízenosti sil je v EU prováděno podle následujících zásad:
- a. do podřízenosti jednoho OHQ se zpravidla určuje 1–2 velitelství sil (FHQ);
 - b. v podřízenosti FHQ je určováno jedno velitelství bojového taktického uskupení (European Union Battle Group – EU BG).

3.2 Systém velení a řízení Armády České republiky v krizových situacích

3.2.1 Systém velení a řízení Armády České republiky pro krizové situace vojenského charakteru

0313. Při řešení krizových situací vojenského charakteru se aktivuje Ústřední krizový štáb (ÚKŠ) za řízení ministra obrany ČR, který řídí koordina-

ci činnosti všech rezortů a Krizový štáb Ministerstva obrany (KŠ MO) ČR za řízení náměstka ministra obrany (NMO), který provádí koordinaci opatření v rámci rezortu obrany. Jejich činnost a podporu zajišťuje rozvinuté Společné operační centrum (RSOC MO).

0314. Velení a řízení AČR se poté realizuje v případě řešení krizové situace podle čl. 5 WS z aktivovaného pracoviště vlády a prezidenta ČR a hlavního místa řízení MO, ze kterého se současně operačně řídí vyčleňované síly a prostředky AČR před předáním do podřízenosti operačního velení orgánů NATO. V případě řešení ostatních krizových situací vojenského charakteru se velení a řízení provádí z mírových pracovišť. Administrativní (organizační) řízení podle zásad ADMINCON a logistickou podporu zabezpečuje RSOC MO. Přípravu úkolového uskupení a jeho předání do podřízenosti spojeneckého velitele řídí NGŠ AČR.
0315. Při vyslání vyčleňovaných sil a prostředků do operace mimo území ČR prověřuje ZNGŠ-Ř SOC MO prostřednictvím SOC MO jejich přípravu, řídí jejich přesun a předání pod operační řízení (OPCON), výjimečně pod operační velení (OPCOM) veliteli společných sil (JFC). Předání se uskutečňuje formou delegování (předání) pravomoci (Transfer of Authority – TOA). Úkol kontingentu stanovuje NGŠ AČR ve směrnici pro činnost kontingentu na základě politického mandátu a operačního plánu (Operation plan – OPLAN) pro danou operaci.
0316. Prvky AČR začleněné do integrovaného systému protivzdušné obrany NATO (NATO Integrated Air Defence System – NATINADS) podléhají taktickému velení mnohonárodního operačního střediska vzdušných sil (CAOC¹⁸).

3.2.2 Systém velení a řízení Armády České republiky pro krizové situace nevojenského charakteru na území České republiky

0317. Pro řešení krizové situace nevojenského charakteru na území ČR se aktivuje ÚKŠ za řízení ministra vnitra ČR a KŠ MO za řízení náměstka ministra obrany (NMO). Štábní podporu KŠ MO zabezpečuje SOC MO

¹⁸ Národní autoritou (National Government Authority – NGA) s pravomocí povolit použití zbraní nasazených sil v rámci NATINADS nad územím ČR (např. situaci *Renegade*) je ministr obrany ČR

(RSOC MO), které současně operačně řídí předurčené a nasazené síly a prostředky v souladu s operačními plány. K přípravě a k zabezpečení rychlé reakce pro řešení možných krizových situací jsou zpracovány předběžné plány. Na základě nařízení vlády mohou být k záchranným a likvidačním pracím vyčleněny další síly a prostředky AČR, které jsou předány určenému operačnímu veliteli (veliteli úkolového uskupení) na základě nařízení NGŠ AČR pod operační řízení¹⁹.

0318. V míru se velení a řízení realizuje z mírových posádek a pracovišť součástí AČR. Plánování a řízení činností probíhá podle zásad zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, v jehož rámci provádí SOC MO řízení plnění úkolů spojených například s obranou objektů důležitých pro obranu státu (ODOS), včetně činnosti ve vzdušném prostoru ČR, a v akcích, jako jsou významné politické, sportovní nebo společenské události, které zabezpečuje AČR.

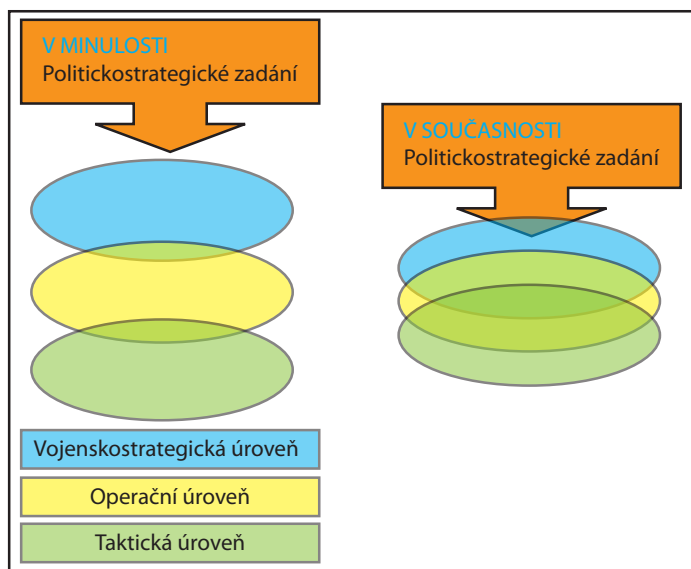
¹⁹ Viz zákon 219/1999, 240/2000, Prozatímní organizační řád MO, Metodika práce Krizového štábu MO

KAPITOLA 4

OPERACE ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

4.1 Vojenské operace

0400. **Vojenské operace** nelze předem jasně charakterizovat nebo vymezovat. V praxi není zpravidla jakékoli rozdělení jednoznačné a úrovně velení a řízení se prolínají – AJP-01(C).

Obr. 2 Vojenské operace

0401. **Vojenské operace** představují základní způsob koncentrovaného a koordinovaného použití vojenské síly v daném prostoru a čase. AČR vede vojenské operace na základě rozhodnutí orgánů politickostrategické úrovně řízení státu. Síly AČR budou působit zejména jako součást mnohonárodních uskupení v mnohonárodních společnostech²⁰

²⁰ *Pojmem společná operace (Joint) se vyjadřuje skutečnost, že operace je vedena společně za účasti více druhů sil (pozemní, vzdušné, námořní). Tyto operace jsou završovány společným velením (Joint Forces Command)*

operacích pod vedením NATO, EU, OSN nebo ad hoc vytvořených koalic. Kromě toho musí být AČR schopna vést operace na území ČR pod národním velením podle zásad popsanych v této doktríně.

0402. Vojenské operace zahrnují činnosti vyčleněných sil (vojsk) ke splnění vojenského strategického, operačního a taktického úkolu v rámci procesu vedení operace, které jsou nezbytné pro dosažení konečných cílů jakékoli bitvy nebo tažení²¹. Budou vedeny v rámci hlavního zaměření jako operace bojové (rozhodující boj), protipovstalecké (Counter Insurgent – COIN), operace na podporu míru (Peace Support Operation – PSO) nebo jako vojenské mírové nasazení (Peacetime Military Engagement – PME). V každé operaci půjde o souhrn souběžně probíhajících základních činností (útočné, obranné, stabilizační a podpůrné).

0403. **Nebojové operace.** Mezi nebojové operace patří zejména stabilizační nebo mírové operace. Cílem těchto operací může být posílení mírových vztahů, odstrašit potenciální účastníky možného vznikajícího konfliktu a připravit se na jeho případné řešení. Úlohou AČR může být vojenské mírové nasazení²² (PME) nebo nasazení do operace podpory míru²³, k omezení konfliktu mezi zneprátenými stranami s cílem zabránit rozšiřování násilí, potlačit násilí, které již propuklo, zmírnit napětí mezi soupeřícími účastníky konfliktu a prosadit návrat k mírové spolupráci.

0404. **Bojové operace.** Bojové operace mohou probíhat jak za války, tak i v průběhu neválečných operací. Dělí se na:

a. **útočné operace**, které jsou základní formou bojové operace. Jejich cílem je zneškodnit protivníka použitím soustředěné síly a prosazením vlastní vůle;

b. **obránné operace**, které mají za cíl odrazit ozbrojený útok proti územní celistvosti, politické nezávislosti a bezpečnosti státu. Hlavním cílem obranné operace je zastavit útok protivníka, vyčerpát

²¹ AAP-6

²² *Všechny vojenské činnosti s účastí jiných států, které jsou zaměřeny na vytváření bezpečného prostředí v dobách míru*

²³ *Operace, při kterých jsou nestranně používány diplomatické, civilní a vojenské prostředky, zpravidla podle zásad a principů Charty OSN, za účelem obnovení nebo udržení míru. Tyto aktivity mohou zahrnovat operace předcházení konfliktům, vytváření míru, prosazování míru, udržování míru, budování míru a humanitární operace. (AAP -6)*

jeho útočné možnosti, udržet životně důležité prostory a vytvořit podmínky pro následnou útočnou operaci (činnost) nebo ukončení konfliktu.

4.1.1 Operace kolektivní obrany

0405. V obecné rovině lze vojenské operace za účasti AČR rozdělit na dvě kategorie – operace kolektivní obrany členských zemí NATO podle článku 5 Washingtonské smlouvy (WS)²⁴ a operace mimo článek 5 WS.
0406. Podle charakteru činností v obou druzích operací, jak podle čl. 5 WS, tak mimo čl. 5 WS, může být AČR zapojena do útočné, obranné, speciální, stabilizační, informační a podpůrné operace²⁵.

4.1.1.1 Operace kolektivní obrany podle článku 5 Washingtonské smlouvy

0407. Operace kolektivní obrany podle čl. 5 WS jsou společné operace, vedené v souladu s tímto článkem na obranu společného prostoru členských zemí Aliance. Cíle operací kolektivní obrany mohou být dosaženy operacemi vysoké nebo nízké intenzity.
0408. Operace kolektivní obrany vysoké intenzity jsou vedeny s nasazením všech sil a prostředků ozbrojených sil zúčastněných zemí v rámci Aliance nebo jiné koalice. Vedou se obvykle ve válce, s využitím všech lidských i věcných zdrojů zúčastněných států, včetně zmobilizovaných. Jsou zpravidla spojeny s rozsáhlými dopady na civilní obyvatelstvo jak na válčišti, tak i v zúčastněných zemích, jejichž teritorium nebude prostorem operace. Mohou být vedeny s použitím nebo bez použití některých speciálních druhů zbraní, zejména zbraní hromadného ničení.
0409. Operace kolektivní obrany nízké intenzity mohou být vedeny s cílem zničit nebo neutralizovat síly protivníka, které nejsou co do počtu, výzbroje, vycvičenosti nebo způsobu vedení bojové činnosti srovnatelné

²⁴ Článek 5 Washingtonské smlouvy stanovuje, že ozbrojený útok proti kterémukoli členskému státu NATO je považován za ozbrojený útok proti všem členským státům NATO

²⁵ Podpůrné operace jsou označovány anglickým termínem *Enabling*. Jde o takové činnosti vojenských sil, které umožňují přechod mezi jednotlivými druhy operací

se spojeneckými (koaličními) silami nebo mají nižší intenzitu nepřátelských aktivit ze strany protivníka.

4.1.1.2 Operace mimo článek 5 Washingtonské smlouvy

0410. Operace mimo čl. 5 WS tedy operace k řešení krizových situací,²⁶ zahrnují politická, vojenská a civilní opatření a jsou zahájeny a vedeny podle zásad mezinárodního práva.
0411. Operace k řešení krizových situací má za cíl zabránit nebo ukončit konflikt nebo vyřešit krizový stav a dosáhnout mezinárodně dohodnuté cíle. Operace k řešení krizových situací může zahrnovat jen podporu civilních organizací nebo může jít o operace na podporu míru nebo o bojovou operaci prováděnou koalici států. Může jít také o podporu evakuace, zmírňování nebo odstraňování následků katastrof, humanitární operace, pátrací a záchrané operace či evakuace nekombatantů.²⁷
0412. Pokud operace k řešení krizových situací zahrnuje i použití síly nebo hrozbu silou, pak vojenské činnosti v této operaci mohou sahat od vynucovacích sankcí (např. zabezpečení účinnosti embarga) až po bojové operace.
0413. Operace k řešení krizových situací jsou obvykle prováděny mnohonárodnými společnými úkolovými uskupeními ve spolupráci s civilními vládními a nevládními organizacemi pod mezinárodním politickým vedením a kontrolou obvykle Rady bezpečnosti OSN (RB OSN). Zpravidla se jedná o časově delší operace na základě mandátu RB OSN.

²⁶ Termín „operace k řešení krizových situací mimo článek 5 Washingtonské smlouvy“ je nutno chápat spíše jako obecný zastřešující výraz než jako úzce definovaný druh vojenské operace

²⁷ *Kombatant – příslušník organizovaných ozbrojených sil, skupin a jednotek strany v ozbrojeném konfliktu (s výjimkou zdravotnického a duchovního personálu, článek 33 Třetí úmluvy), který je určen k bojovým úkolům, má právo se přímo účastnit nepřátelských akcí. V případě zajetí má nárok na status válečného zajatce. Dodatkový protokol k Ženevským úmlouvám z 12. 8. 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů (Protokol I) výpis čl. 43 – kombatanti jsou povinni se odlišit od civilního obyvatelstva v době útoku nebo vojenské operace sloužící přípravě útoku. Avšak s přihlédnutím k tomu, že jsou situace v ozbrojených konfliktech, kdy v důsledku povahy nepřátelských akcí se ozbrojený kombatant nemůže od civilního obyvatelstva odlišit, zachovává si status kombatanta za předpokladu, že v takových situacích nosí veřejně zbraň: a) během každého vojenského střetnutí, b) během doby, kdy může být spatřen protivníkem při zaujímání bojové sestavy před útokem, kterého se má účastnit*

0414. Operace k řešení krizových situací obvykle zahrnují větší počet vojenských, politických, diplomatických, civilních a jiných účastníků. Aby byla operace k řešení krizových situací úspěšná, musí mít rovněž podporu veřejnosti, a to jak v prostoru operace, tak i v zemích vysílajících své vojáky do operace. Vzhledem k povaze těchto operací se politické řízení dotýká nejenom strategické, ale také operační až taktické úrovně velení a řízení.

Operace k řešení krizových situací vyžadují vysokou míru schopnosti reagovat na měnící se situaci. Operace mohou měnit svůj charakter od operace na podporu míru až po hlavní bojovou operaci. Ve většině případů jsou operace vedeny v zastavěných oblastech, kdy relativně malé vojenské jednotky mohou mít klíčový dopad na dosažení celkového operačního nebo dokonce strategického cíle.

4.2 Členění vojenských operací

0415. Členění vojenských operací není jednoznačné, mohou mít národní nebo mnohonárodní charakter a jsou zpravidla vedeny za účasti (se zapojením) více druhů sil jako společné operace.

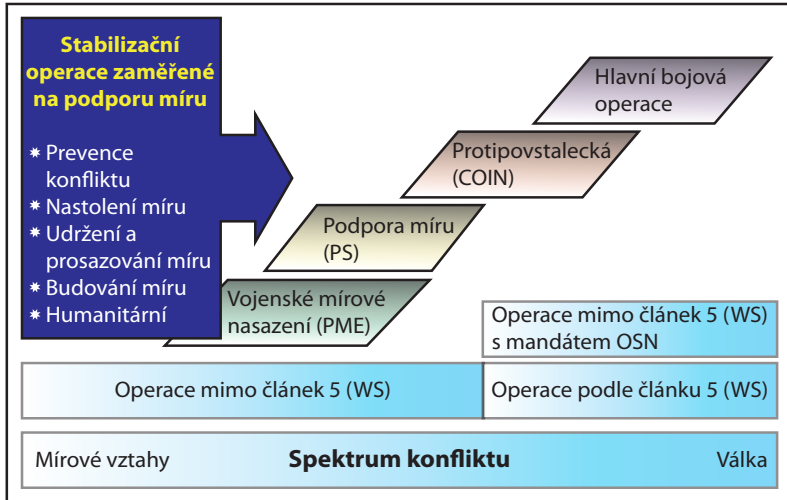
0416. Podle rozsahu použití a množství do operace nasazených sil a prostředků mohou mít mnohonárodní vojenské operace charakter operace vysoké nebo nízké intenzity a podle druhu použitých prostředků je lze rozlišovat na operace vedené bez použití nebo s použitím zbraní hromadného ničení.

0417. Podle prostoru provedení lze rozlišovat operace na území vlastního státu a operace mimo území vlastního státu.

0418. Mezi jednotlivými druhy operací existuje tenká hranice. Jednotlivé druhy operací se prolínají, probíhají souběžně, navazují na sebe²⁸. Široké spektrum aktivit v rámci jediné operace stírá rozdíly mezi jednotlivými druhy operací. Každé členění je proto jen pomocným nástrojem pro pochopení vzájemných souvislostí a nemůže ovlivňovat rozhodování velitelů. Existuje také množství kritérií, podle kterých lze vojenské operace členit. Proto je dnes jedním z nejdůležitějších rozlišujících prvků mezi operacemi jejich politický mandát (je např. rozdíl mezi operací na míro-

²⁸ K dalším podrobnostem viz zejm. „Doktrína působení AČR v mnohonárodních operacích“

vé urovnání sporů podle kapitoly VI Charty OSN a operací se silovými opatřeními podle kapitoly VII). Takovéto rozdělení operací podle celkového mandátu je důležité zejména z politických a právních důvodů.

Obr. 3 Druhy operací

0419. Nasazení ozbrojených sil k řešení krizové situace může vyžadovat několik po sobě jdoucích nebo vzájemně navazujících vojenských operací. V tomto případě jde o tažení. Každý druh operace odlišují pravidla použití sil (Rules of Engagements – ROE), zasazení sil a požadovaný cílový stav. V současnosti lze rozlišovat čtyři druhy operací:

- operace vojenského mírového nasazení (Peacetime Military Engagement – PME);
- operace na podporu míru (Peace support – PS);
- protipovstalecké operace (Counter Insurgency – COIN);
- hlavní bojové operace (válka).

0420. Mimo čtyři hlavní druhy operací existují doplňující kategorie, pokrývající širokou škálu činností. Jsou to operace menšího rozsahu a kratšího trvání. Tato kategorie se nazývá omezená intervenční operace.

0421. Spektrum konfliktů představuje pozadí pro všechny operace. Základním kritériem pro rozlišení operací je úroveň násilí, pohybující se od mírových aktivit mezi mezinárodními činiteli (státy, korporace,

nevládní organizace apod.) přes konflikty nízké úrovně intenzity až k všeobecné válce. Vojské síly se podílejí na řešení krizových situací (konfliktů) v celém tomto spektru.

4.2.1 Vojské mírové nasazení

0422. Na jednom konci tohoto spektra je trvalý mír, což je stav bez násilí nebo jen stav s nízkou úrovní násilí. Činnosti účastníků se týkají vzájemných mírových aktivit (mohou zahrnovat mírové soupeření, spolupráci nebo podporu) v politice, ekonomice apod. Úlohou ozbrojených sil vojského mírového nasazení²⁹ (PME) realizovaného s cílem posílit mírové vztahy je odstrašit potenciální účastníky možného vznikajícího konfliktu a připravit se na jeho případné řešení.
0423. Vojské mírové nasazení zahrnuje i všechny vojské aktivity, určené k vytváření bezpečného prostředí v době míru, prováděné jedním státem nebo v rámci mnohonárodních uskupení. Zahrnuje programy a cvičení, které členské státy a Aliance jako celek provádějí ke zlepšení vzájemného porozumění s jinými zeměmi a ke zlepšení interoperability se smluvními partnery nebo potencionálními partnery koalice.
0424. Činnosti při PME jsou určeny k zabezpečení stability. Měřítkem jejich účinnosti je stupeň reformy bezpečnostního sektoru a vojského zabezpečení při rekonstrukci a humanitární pomoci. Vedení boje se nepředpokládá, i když vždy existuje možnost teroristických akcí proti nasazeným silám.
0425. Vojské mírové nasazení se obvykle řídí národními předpisy a směrnici, na rozdíl od společné spojenecké doktríny. Při vedení operace typu PME se její rozsah a směrnice, vydávané jednotlivými státy účastnicími se operace, mohou lišit natolik, že není možná jejich shoda. Proto jsou nejčastěji vedeny na základě dvoustranných smluv, které mohou zahrnovat i alianční a koaliční partnery.

4.2.2 Operace na podporu míru

0426. Operace na podporu míru (PSO) se provádějí zpravidla z pověření OSN a jsou koordinovány OSN, případně i jinými mezinárodními organizacemi.

²⁹ *Všechny vojské činnosti s účastí jiných států, které jsou zaměřeny na vytváření bezpečného prostředí v dobách míru*

0427. Úkolem AČR v PSO může být úsilí o vytvoření bezpečného prostředí v krizové oblasti a v případech potřeby poskytnutí pomoci, která umožní domácím vládním institucím vypořádat se se základními příčinami konfliktu.
0428. Úspěch operací na podporu míru je do značné míry závislý na podpoře místního obyvatelstva (jejho představitelů), na spolupráci mezinárodního společenství se stranami zúčastněnými v konfliktu a je ovlivňován globálním veřejným míněním. Požadovaný cíl operace je obvykle definován ve smlouvě s podporovanou zemí. Při tomto druhu operace se neočekává nasazení AČR do déletrvajících bojů. Velitelé a štáby AČR se při vedení operací na podporu míru řídí alianční doktrínou AJP-3.4.1 „Mírové operace“.

4.2.2.1 Stabilizační operace

0429. Stabilizační operace jsou vedeny k řešení krizových situací v politicky a ekonomicky nestabilních zemích. Mohou vyžadovat nasazení AČR k řešení krizové situace v rámci sil mezinárodního společenství (např. rekonstrukční činnost, pozorovatelské síly) jako prostředku preventivní diplomacie nebo k zamezení eskalace ozbrojených konfliktů.
0430. Operace tohoto typu se budou vyznačovat značnou pestrostí úkolových uskupení, která bude vycházet z velkého rozsahu možných aktivit, od přímého bojového použití AČR až po humanitární aktivity. Nasazení AČR bude realizováno v malých jednotkách a uskupeních s potřebou zabezpečení a logistické podpory. Tato uskupení mohou postupně plnit velmi odlišné operační úkoly. Dobu jejich nasazení nelze předem odhadovat, vždy bude nutné předpokládat jejich postupnou obměnu (rotaci).
0431. Prioritním úkolem sil nasazených ve stabilizační operaci tak bude zejména stabilizace situace a zajištění bezpečného prostředí pro působení nevojenských účastníků řešení krize při současné minimalizaci vedlejších lidských a materiálních škod.
0432. Do těchto operací mohou být síly a prostředky AČR vyčleňovány krátkodobě, na dobu několika měsíců, v operacích vedených k vynucení a navedení míru, nebo k činnostem v humanitárních operacích. V menším rozsahu je možno počítat i s dlouhodobou účastí ve stabilizačních a rekonstrukčních silách nebo pozorovacích týmech.

0433. Stabilizační operace jsou hlavním druhem operací zabráňujících vzniku konfliktu nebo jeho eskalaci. Vojenské síly mohou během stabilizačních operací pomáhat eliminovat příčiny krize. Mandát sil zpravidla vychází z rezoluce Rady bezpečnosti OSN nebo jiné obdobné mezinárodní organizace, např. Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE). V rámci stabilizačních operací pod mandátem OSN může AČR plnit tyto úkoly a činnosti:

- a. **předcházení konfliktům** – operace využívající vzájemně se doplňující diplomatické, civilní a v případě nutnosti také vojenské prostředky pro sledování a odhalování příčin konfliktu a pro přijetí včasných opatření k předejití vzniku, stupňování nebo obnovení nepřátelství. Opatřeními jsou zpravidla: včasné varování, průzkum, preventivní rozvinutí sil, dialog, spolupráce, aktivity vedoucí k udržení míru (včetně dohod o odzbrojení) a sociálně-kulturní aktivity. Vojenské síly působí svou podporou ve prospěch civilních orgánů;
- b. **nastolení míru (Peacemaking)** – operace vedená po vzniku konfliktu s cílem dosáhnout příměří nebo mírového urovnání, k čemuž je používáno zejména diplomatických aktivit, které mohou být v případě nutnosti podpořeny přímým nebo nepřímým použitím vojenských prostředků. Vojenské jednotky podporují diplomatické aktivity udržováním kontaktů mezi silami znepřátelených stran, účastí na společných cvičeních a výcviku, nasazením vlastních sil v prostoru konfliktu, podporou bezpečnostních orgánů, nasazením vojenských pozorovatelů a účastí na vynucování sankcí;
- c. **budování míru (Peacebuilding)** – operace vedená s cílem řešit základní příčiny konfliktu a dlouhodobě zabezpečit potřeby obyvatelstva. Tato operace je zpravidla prováděna civilními organizacemi, které jsou v případě nutnosti podporovány vojenskou silou ve formě civilně-vojenské spolupráce (Civil-Military Cooperation – CIMIC). Jde o činnosti na uchování nestabilního míru po ukončení konfliktu. Cílem je udržení míru a svrchovanosti státu jeho vlastními silami i po odchodu mírových jednotek. Při budování míru mohou být činnosti AČR zaměřeny na:
 - » ochranu výstavby infrastruktury a ekonomických aktivit,
 - » podporu demokratické formy vlády,
 - » pomoc při vytvoření a reorganizaci bezpečnostního systému (policie a armády),

- » návrat uprchlíků,
- » zajištění ochrany pozorovatelů voleb,
- » dodržování lidských práv,
- » podporu při plnění nařízení vládních úřadů ke stabilizaci situace,
- » zajištění ochrany úřadů, škol, nemocnic,
- » další činnosti vedoucí k obnovení normálních životních podmínek;

- d. **udržování míru (Peacekeeping)** – operace, která následuje po uzavření mírové dohody nebo po dohodě o zastavení palby, čímž bylo nastoleno příznivé prostředí s vysokou mírou shody a porozumění a s nízkou mírou hrozby narušení tohoto stavu mezi znepřátelenými stranami a účastníky operace. Působení mírových sil musí mít souhlas zúčastněných stran. Operace na udržování míru se zpravidla provádí podle kapitoly VI Charty OSN. Vojenské mírové jednotky svou přítomností odstrašují válečné strany od dalšího násilí, kontrolují uskladnění a zničení zbraní a munice, provádějí zprostředkování jednání, vyšetřují porušení mírové dohody, kontrolují odzbrojení a demobilizaci sil, sbírají informace, poskytují podporu volbám a fungování vládních orgánů a nevládních organizací. Použití síly příslušníky mírových jednotek se zpravidla omezuje na vlastní obranu v souladu s ROE, ale mohou ji rovněž použít, pokud jedna ze stran poruší ustanovení mírové dohody;
- e. **prosazování míru (Peaceenforcement)** – operace vedená s cílem zajistit zastavení palby nebo dodržování mírové dohody v těch případech, kdy není zaručen soulad a porozumění zúčastněných stran a je značná hrozba nedodržení dohody. Příslušníci mírových sil musí být schopni použít přiměřené donucovací prostředky a musí nestranně prosazovat zastavení palby nebo ustanovení mírové dohody. Svou podstatou tento typ operace obsahuje agresivní útočné činnosti a jde o vojenské aktivity, jejichž charakter je blízký válce. Obvykle je vedena s mandátem RB OSN v souladu s kapitolou VII Charty OSN. Je tedy možné provedení i bojových operací k dosažení požadovaných cílů. Obvykle hlavním cílem vynucení míru je donucení válčících stran zahájit mírová jednání a odřadit od dalšího pokračování konfliktu. Operace na prosazení míru obvykle není vedena OSN, ale je „svěřena“ jiné bezpečnostní organizaci (např. NATO) nebo ad hoc koalici států;

f. **humanitární operace** – v jejím průběhu jde o nasazení těch orgánů, sil a prostředků (včetně vojenských jednotek), jejichž záměrem je zmírnit utrpení obyvatelstva, obzvláště v případech, kdy místní správa nebo civilní organizace nejsou schopny nebo nechtějí poskytnout přiměřenou pomoc obyvatelstvu. Humanitární operace jsou prováděny zpravidla na základě žádosti postižené země. V základní formě jde o distribuci potravin a vody, poskytnutí zdravotnické péče a náhradních prostředků k ubytování včetně provádění jiných aktivit vedoucích k navrácení alespoň do stavu před humanitární krizí.

Cílem humanitární operace je pomoc zahrnující níže uvedené činnosti a poskytnutí prostředků potřebných k bezprostřednímu zmírnění lidského utrpení. V rámci této pomoci se může AČR podílet zejména na:

- » evakuaci,
- » dekontaminaci a obdobných ochranných opatřeních,
- » poskytování nouzového ubytování a zásobování,
- » okamžitých opravách některých nezbytných veřejných zařízení,
- » ochraně prostředků nezbytných k přežití,
- » likvidaci požárů velkého rozsahu,
- » zjišťování a označování nebezpečných oblastí,
- » řešení humanitárních katastrof, které jsou následkem ozbrojených konfliktů nebo kolapsu státních útvarů,
- » doplňujících činnostech nezbytných k plnění výše uvedených úkolů, jako je zabezpečení vzdušné přepravy raněných a nemocných³⁰, zabezpečení přepravy zdravotnické, humanitární nebo jiné pomoci nebo poskytnutí specialistů potřebných k provádění záchranných prací, zřizování náhradních přemostění, úpravy komunikací, vytyčování a zřizování objízdek apod.,
- » zdravotnické humanitární pomoci. Základní funkci při provádění operací humanitární pomoci plní vládní i nevládní, národní i mezinárodní organizace. Úloha AČR, která je v tomto typu opera-

³⁰ *Jde o použití vrtulníků AČR v rámci letecké záchranné služby a letecké pátrací a záchranné služby*

cí zpravidla podpůrná, se bude pravděpodobně nadále stupňovat. Použití AČR bude mít ve většině případů asistenční, pořádkovou a pomocnou funkci. Záchranná úloha může spočívat i v okamžitém nasazení speciálních armádních prostředků. Použití AČR v těchto operacích bude zpravidla jednorázové a krátkodobé;

- g. **další stabilizační aktivity** – činnost AČR v operacích zahrnuje obecně podporu civilních orgánů a vojenských a nevojenských organizací. Mimo aktivity v operacích, vyjmenovaných výše, mohou jednotky AČR dále působit při odstraňování následků katastrof, pátrání a záchraně, evakuaci, prosazování sankcí a embarga, post-konfliktní rekonstrukci, ověřování dodržování mezinárodních smluv (kontrola zbraní), obnově a výstavbě infrastruktury, bránění šíření zbraní hromadného ničení (ZHN) nebo při vojenské spolupráci (společná cvičení, výměna zkušeností apod.).

Zastavení eskalace bezpečnostní hrozby. Existence nestabilních nebo pro státy NATO či EU nepřátelských režimů je a pravděpodobně i nadále bude zdrojem nepřátelských hnutí využívajících terorismus nebo pro něj vytvářející příznivé podmínky. Zastavení eskalace zjištěné bezpečnostní hrozby (hraničící s pravděpodobností jejího naplnění) pro země NATO nebo EU v oblastech mimo teritorium členských zemí se může řešit společným nasazením mnohonárodních sil k přímé eliminaci této hrozby. Součástí těchto sil mohou být i síly a prostředky AČR.

Bude se jednat o operace podle mandátu OSN, zpravidla za řízení a účasti dalších spojenců. Jejich cílem bude použití síly (nebo hrozby silou) pod mandátem OSN k vynucení změny politických poměrů v určených zemích (regionech). V případě, že selžou nevojenské nástroje, pak jednotky AČR, pokud do takové operace budou nasazeny, musí být připraveny vést bojové operace k potlačení ozbrojeného odporu. V takovém případě protivníkem mohou být regulérní ozbrojené síly nepřátelské vlády (diktátora), teroristické organizace i skupiny vzbouřenců ze strany nepřátelsky smýšlejícího obyvatelstva.

Síly AČR, spolu s místními i mezinárodními vládními a nevládními organizacemi, musí být schopny se podílet na zastavení eskalace bezpečnostní hrozby, rekonstrukci ekonomických a sociálních podmínek života místního obyvatelstva a na činnostech v rámci provinčních rekonstrukčních týmů (PRT).

Vzhledem ke svému působení v často odlehlých částech země musí být PRT logisticky samostatný při zabezpečení stravování, oprav techniky, výstavby a údržby základny i ostatních služeb. Nejsou-li vysílající státy schopny poskytnout plnohodnotnou logistickou podporu svým PRT, mohou ji zajistit smluvní cestou u civilních dodavatelů anebo v zařízeních spojeneckých armád zřizujících a provozujících základny v prostoru operace.

Provinciální rekonstrukční týmy mohou být integrální součástí misí pod vedením NATO (např. ISAF). Protože nelze zvítězit pouze vojenskými prostředky, je cílem PRT především realizace dlouhodobých rekonstrukčních projektů, podpora centrální vlády v zájmových oblastech a podíl na činnosti k zajištění bezpečného prostředí pro rozvoj.

Civilní část je klíčová pro činnost PRT. Věnuje se rekonstrukčním projektům. Je z pravidla početně menší (může působit i samostatně) a obvykle ji tvoří odborníci z nejrůznějších ministerstev, vládních úřadů či rozvojových agentur včetně nevládního sektoru. Tito odborníci zjišťují potřeby obyvatelstva, navrhují projekty a dohlížejí na jejich realizaci.

Vojenská složka PRT je početnější a zajišťuje bezpečnost všech členů týmu PRT, bezpečné prostředí a dopravu včetně komunikace mezi místní správou (obyvatelstvem) a národním velením. Vojenská část zajišťuje jak prostor samotného PRT, tak i výjezdy do prostorů působení. Základním předpokladem úspěšné činnosti je těsná spolupráce s civilní složkou, vzájemný respekt, pochopení a koordinace.

Mezi hlavní úkoly PRT patří:

- podpora ústřední vlády v zájmových oblastech;
- pomoc při zajišťování bezpečného prostředí pro rekonstrukci země;
- poskytování humanitární a rozvojové pomoci;
- spolupráce s mezinárodními a nevládními organizacemi a účastníky rekonstrukce;
- monitorování a podpora reformy bezpečnostního sektoru;
- pomoc při reformě, rozvoji a posilování efektivní civilní správy;
- aktivity podporující pozitivní vnímání mnohonárodních sil u místního obyvatelstva.

4.2.3 Protipovstalecké operace

0434. Protipovstalecké operace³¹ (COIN). Povstání je definováno³² jako organizované hnutí s cílem svrhnout ustanovenou legální vládu převratem a ozbrojeným konfliktem. Cíle povstání se mohou lišit, od uchopení moci revolucí až k pokusům vytvořit autonomní odtržené státy založené na etnických nebo náboženských základech, nebo k pokusům vedoucím ke snahám o získání politických ústupků, kterých nelze dosáhnout bez použití násilí. Obecně se povstalci snaží dosáhnout politických změn kombinací podvratné činnosti, propagandy a násilí. Tím se snaží přesvědčit nebo zastrašit masy lidí a získat tak podporu pro uznání těchto změn.
0435. Protipovstalecké operace budou prováděny Armádou České republiky, po politickém souhlasu ČR, pouze na základě mandátu OSN. V tomto případě mohou být jednotky AČR nasazeny v rámci protipovstalecké operace, jejímž cílem je přemoci vzpouru vojenskými nebo polovojenskými silami (policejní síly, místní milice) se současně vedenými politickými, ekonomickými, psychologickými a civilními akcemi a zmírnit konflikt na úroveň, která se dá řešit činnostmi na podporu míru a budování stabilní infrastruktury (pomoc při rekonstrukci).
0436. V současné době se přechází od pronásledování povstalců k ochraně populace v prostoru nasazení. Přístup „embedded partnering – společné partnerství” musí být trvalý a založený na důvěře a přátelství. Jednotky spolu cvičí, žijí, bojují, plánují. V případě plnění úkolu jednotkou podporované země jde jednotka NATO automaticky s ní (geographic and command flexibility). Jednotky musí být nasazeny na potřebně dlouhou dobu (změna doby trvání standardní rotace na 12 měsíců) k vytvoření potřebných vztahů.
0437. Priority v operaci COIN v rámci existující NATO strategie:
- a. zlepšení bezpečnosti populace;
 - b. výstavba kapacit ozbrojených sil a jejich vůdčí role v bezpečnosti;
 - c. podporování vlády a rozvoje;
 - d. jednání s okolními státy.

³¹ *Vojenské, polovojenské, politické, ekonomické, psychologické a civilní akce, které jsou prováděny s cílem zabránit povstání*

³² AJP 3.2

K povstání dojde nejpravděpodobněji ve státech, kde existují rasové, kulturní, náboženské nebo ideologické rozdíly mezi skupinami obyvatelstva, které vedou k nedostatku národní soudržnosti a kde současně působí i slabé, neschopné a nepopulární vlády. Další faktory, např. korupce a vnější vměšování, mohou vznik povstání usnadnit.

Protipovstalecké operace by neměly být zaměřeny pouze k potlačení vzpoury uvnitř státu, ale měly by také usilovat o přerušení vazeb mezi regionálními vzpourami a mezi povstalci a jejich vnějšími podporovateli.

4.2.4 Podpůrné operace

0438. Armáda České republiky může být nasazena do podpůrné operace na území státu žádajícího o podporu na pomoc civilním orgánům a na ochranu bezpečnosti a záchranu osob v míru i ve válce. V rámci podpůrných operací provádí AČR zejména činnosti v rámci těchto úkolů: zajištění bezpečnosti místního obyvatelstva zabráněním páchaní násilí na něm; podpora boje proti terorismu zabráněním uskutečnění teroristických akcí; evakuace nekomatantů; podpora v případech přírodních a jiných katastrof; pátrání a záchrana; ochrana kritické infrastruktury.

4.2.4.1 Speciální operace

0439. Tyto operace jsou prováděny speciálně předurčenými, organizovanými, vycvičenými a vybavenými silami za použití operačních taktik, technik a způsobů nasazení, které nejsou pro ostatní (konvenční) síly běžné. Tyto aktivity jsou prováděny napříč celým spektrem konfliktu nezávisle, společně nebo v součinnosti s operacemi konvenčních sil k dosažení politických, vojenských, informačních, psychologických a ekonomických cílů. Politicko-vojenské důvody mohou vyžadovat nenápadné, krycí nebo utajené techniky vedení speciálních operací a přijetí vyššího stupně rizika, než jaké je běžně akceptovatelné při použití konvenčních sil. Speciální operace se od operací konvenčních sil liší především ve stupni přijímaného fyzického a politického rizika, v použitých operačních technikách a módech nasazení a ve vysokém stupni nezávislosti na podpoře konvenčních sil. Speciální operace plní speciální síly. Speciální síly jsou specifickým druhem sil a v současné době jsou tvořeny 601. skupinou speciálních sil a Ředitelstvím řízení speciálních sil v přímé podřízenosti ředitele Vojenského zpravodajství.

4.2.4.2 Informační operace

0440. Jsou využívány v bojové i nebojové operaci prováděné v míru i ve válce k ovlivnění rozhodovacích orgánů a procesů protivníka. Tyto operace jsou vedeny proti systémům velení a řízení, a to zejména proti komunikačním a informačním systémům, při současné ochraně vlastních systémů. Informační operace zahrnují všechny formy podpory bojových a nebojových činností a patří sem zabezpečení a utajení operace, klamání, psychologické operace, činnost CIMIC, elektronický boj a fyzické ničení součástí systémů velení a řízení.

4.2.4.3 Psychologické operace

0441. Jsou zaměřeny na ozbrojené síly a obyvatelstvo protivníka a dalších zemí, majících vliv na vývoj situace v zájmových prostorech, s cílem ovlivnit ve svůj prospěch jejich postoje a chování a dosáhnout tak politických a vojenských cílů.

4.3 Zásady přípravy a vedení vojenských operací

0442. Pro zapojení AČR do operace se zohledňují možnosti a schopnosti AČR, jakožto i zahraničně-politické priority ČR. Při přípravě operace se zpravidla stanovuje složení sil vysílané jednotky nebo úkolového uskupení AČR, jeho velikost a délka působení v operaci a případná zákonná omezení činnosti (National Caveats – NC). Vyčleněné síly se řídí mandátem politickostrategických orgánů ČR, pravidly použití síly (Rules of Engagement – ROE), operačním plánem a operačními postupy a standardy AČR, NATO, EU nebo jiných organizací řídících danou operaci.

0443. Plné spektrum operací vyžaduje současnou kombinaci čtyř hlavních druhů činnosti – útočné, obranné, stabilizační a tzv. podpůrné (Enabling). Každá tato činnost obsahuje další aktivity působení.

0444. Společné operaci NATO velí SACEUR cestou určeného velitele společných sil a prostřednictvím velitele mnohonárodních jednotek pověřeného velením v prostoru operace. Společné operaci v rámci EU velí určený operační velitel s využitím předurčeného mezinárodního štábu ze stacionárního operačního velitelství (Operational HQ – OHQ), které plní úlohu strategického místa velení.

Operace v rámci evropské bezpečnostní politiky (European Security and Defence Policy – ESDP) jsou charakteristické vzájemnou interakcí civilních a vojenských nástrojů řešení krize. Pro řešení krize v prostoru operace jsou obvykle Evropskou unií zpracovány a realizovány dva typy operačních plánů – civilní operační plán a vojenský operační plán, včetně určení jak vedoucího civilní mise, tak vojenského velitele operace. Jejich vzájemná koordinace je základní složkou úspěchu operací ESDP.

Všechny vojenské operace mají společné znaky z hlediska jejich přípravy, vedení a požadavků na velení a řízení. V praxi mohou nastat případy, že charakter operace se může změnit v krátkém časovém úseku nebo ve stejném časovém období mohou být vedeny souběžně různé typy operací. Síly vyčleněné do vojenských operací budou vysílány s určitým mandátem, jenž v některých případech nemusí odpovídat vývoji situace, která vyžaduje adekvátní reakci a schopnost sil reagovat na novou situaci. Velitel operace v tomto případě nesmí omezit právo na sebeobranu a nadřízenému stupni musí navrhnout změnu mandátu operace.

Útočné	Obranné	Stabilizační	Podpůrné
<ul style="list-style-type: none"> • Útok (<i>Attack</i>) • Přepad (<i>Raid</i>) • Rozvíjení úspěchu (<i>Exploitation</i>) • Pronásledování (<i>Pursuit</i>) • Klamný útok (<i>Feint</i>) • Demonstrace síly (<i>Demonstration</i>) • Léčka (<i>Ambush</i>) • Průlom (<i>Breakout</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> • Obrana (<i>Defence</i>) • Zdržování (<i>Delay</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> • Zajištění bezpečnosti a řízení (<i>Security and Control</i>) • Podpora reforem bezpečnostního sektoru (<i>Support to Security Sector Reform</i>) • Počáteční obnova služeb (<i>Initial Restoration of Services</i>) • Zabezpečení prozatímní vlády (<i>Interim Governance Tasks</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> • Průzkum (<i>Reconnaissance</i>) • Zajištění (<i>Security</i>) • Navázání dotyku (<i>Advance to Contact</i>) • Střetný boj (<i>Meeting Engagement</i>) • Navázání spolupráce (<i>Link-Up</i>) • Uvolnění z obklíčení (<i>Relief of Encircled Force</i>) • Vystřídání (<i>Relief of Troops in Combat</i>) • Stažení (<i>Withdrawal</i>) • Odchod (<i>Retirement</i>) • Pochod (<i>March</i>) • Překonání/překročení překážek (<i>Obstacle Breaching/Crossing</i>)

Obr. 4 Typy činností v operacích dle AJP 3.2

0445. Na vojenských operacích se kromě ozbrojených sil v rostoucí míře podílejí i další nevojenští aktéři působící v prostoru operace (vládní, nevládní a mezinárodní organizace). Zapojení AČR do operací může pokračovat i po ukončení bojových akcí. Jednotky AČR mohou být dále použity k celkové stabilizaci a rekonstrukci v daném prostoru.

0446. Podmínkou úspěchu celé operace bude komplexní přístup (Comprehensive Approach) zahrnující společné působení politických, vojenských, civilních a ekonomických činitelů. V jeho kontextu bude prioritním úkolem sil AČR nasazených v operaci především pomoc k získání strategické převahy, stabilizace situace a zajištění bezpečného prostředí pro působení nevojenských účastníků řešení krize při současné minimalizaci vedlejších lidských a materiálních škod.

4.4 Možné použití Armády České republiky ve vojenských operacích

0447. Armáda České republiky může působit v různých druzích operací, jejichž rozsah, obsah i naléhavost jsou a budou velmi rozdílné. Tomuto širokému spektru použití je přizpůsobována organizační struktura nasazovaných jednotek AČR, počty osob, vybavení zbraňovými a technickými systémy a materiálem. Pro plnění úkolů budou vytvářena úkolová uskupení, která budou mít schopnost samostatného působení, a budou složena z modulů menších jednotek. Modularita je základem pro tvorbu organizačních struktur vyčleňovaných úkolových uskupení vyššího stupně.

0448. Do jednotlivých typů vojenských operací se síly AČR mohou zapojit v rámci mnohonárodních nebo národních úkolových uskupení. Tyto operace mohou probíhat ve značné vzdálenosti od ČR, přičemž účast AČR není, vyjma arktických oblastí, geograficky omezena. V takovýchto ope-

racích může AČR působit v rámci svých schopností podle potřeb NATO, EU (koalice) po různou dobu na základě rozhodnutí Parlamentu ČR.

Základem pro činnost v mnohonárodním prostředí je vzájemná důvěra. Tato důvěra vychází z následujících předpokladů³³:

Vztahy. Služebně vyšší důstojníci by měli usilovat o vzájemné dobré vztahy a porozumění uvnitř jednotek i mezi jednotkami samotnými. Osobní vztahy mezi vojenskými veliteli ovlivňují všechny aspekty mnohonárodních operací.

Úcta. Vzájemná úcta k profesionální zdatnosti, hodnotám, kultuře, historii, náboženství a zvykům účastníků operace pomůže v upevňování vzájemných vztahů.

Znalost partnerů. V mnohonárodních operacích je důležité znát zúčastněné spojenecké síly, stejně tak jako protivníka. Poznat doktríny a možnosti partnerů ve společné operaci.

Trpělivost. Vytvořit účinnou spolupráci vyžaduje čas. Rozdíly v názorech a pohledech vyžadují trpělivost pro dosažení jednotného přístupu.

4.4.1 Mnohonárodní operace

0449. Mnohonárodní operace (Multinational) jsou operace za použití sil a prostředků nejméně dvou států (Combined). AČR bude působit zpravidla ve společném (mnohonárodním) uskupení se silami ostatních členských zemí NATO nebo se silami zemí zapojených do Partnerství pro mír (Partnership for Peace – PfP) a nebo se silami tzv. třetích zemí v rámci operace OSN, NATO, EU, případně i v rámci jiné ad hoc koalice širšího mezinárodního společenství. Mnohonárodní zapojení do operace posiluje legitimitu účasti sil daného státu, svým větším zdrojovým rámcem umožňuje dlouhodobé trvání operace a posiluje solidaritu mezi zúčastněnými státy (umožňuje sdílení zodpovědnosti, rizik a nákladů).

0450. Mnohonárodní operace NATO jsou vedeny za řízení určeného JFC, jenž může mít ve své podřízenosti složky druhů sil: pozemní složku (Land Component), vzdušnou složku (Air Component), námořní složku (Maritime Component) nebo další vytvořenou složku (speciální síly, logistika, PSYOPS). AČR se bude na základě politických rozhodnutí zpravidla účastnit společných vojenských operací v rámci pozemní a vzdušné složky mnohonárodních společných sil.

³³ AJP-01(C)

Mezi hlavní specifika mnohonárodních operací patří:

- **vzájemný respekt.** Respekt ke specifickým kulturním, zvykovým, právním, náboženským a jiným zvyklostem a k omezením partnerských zemí a států, na jehož území operace probíhá, což přispívá k větší jednotě úsilí;
- **interoperabilita.** Zejména používání navzájem spolupracujících (kompatibilních) systémů a postupů přispívá významnou měrou k úspěchu operace;
- **přidělování úkolů.** Velitel společných sil (JFC) by měl každému národnímu kontingentu zadávat takové úkoly, které odpovídají schopnostem dané národní jednotky a nejsou v rozporu s národními pokyny pro použití sil (ROE);
- **mnohonárodní logistika.** Spojenecké země si mohou navzájem poskytovat logistickou podporu. Čím podobnější jsou si logistické systémy jednotlivých zemí, tím větší je možnost poskytování vzájemné podpory. Dohody o vzájemné podpoře mohou být uzavřeny předem nebo v průběhu operace.

Účinnost mnohonárodních operací může být omezena různými faktory, mezi něž patří zejména:

- národní odlišnosti v taktice a ve způsobu velení vojskům;
- nedostatečná znalost dorozumívacího jazyka (zpravidla anglického) a odlišnost národní interpretace společné terminologie;
- odlišnosti v řízení zbraňových systémů působících společně v rámci operačních a taktických uskupení;
- nedostatek důvěry.

4.4.2 Schopnosti jednotlivých složek Armády České republiky

0451. Pozemní síly AČR v mnohonárodních operacích se mohou podílet na plnění rozhodujících úkolů při ovládnutí teritoria a eliminaci protivníka. Jsou nejlépe uzpůsobeny pro nasazení k realizaci závěrečných opatření ukončení operace a k přechodu k operacím na prosazení míru. Pozemní síly AČR jsou schopny vést (až brigádním úkolovým uskupením) samostatné pozemní operace omezeného rozsahu a trvání. Jsou schopny vedení obranné a útočné činnosti a nasazení k ochraně komunikací, objektů a prostorů mimo oblast přímé bojové činnosti, monitorování situace v přiděleném prostoru, udržování klidu a pořádku

a k ochraně civilního obyvatelstva. Pozemní síly tvoří mechanizované vojsko, dělostřelectvo, ženijní vojsko, chemické vojsko, jednotky průzkumu a elektronického boje, prvky CIMIC a PSYOPS.

0452. Jednotky mechanizovaného vojska jsou schopny nasazení v deklarovaných prostorech a plnění úkolů v operaci mimo článek 5 WS k prosazení míru. Omezenými silami jsou schopny působit v celém spektru operací podle požadavků NATO v souladu s NATO Capabilities Statements ničením živé síly protivníka přímou střelbou. Mohou vytvářet základ úkolových uskupení různých úrovní a až na jeden rok poskytnout velitelství pro mnohonárodní brigádní úkolové uskupení.
0453. Dělostřelectvo je schopno poskytnout palebnou podporu svazkům, útvarům a jednotkám AČR, NATO i EU ve všech druzích operací. Je schopno se zapojit do systému ochrany vojsk v oblasti ochrany proti raketovým, dělostřeleckým a minometným palbám (Counter-Rockets Artillery and Mortar – C-RAM). Ve prospěch podporovaných jednotek je schopno vyčlenit průzkumné prostředky (Forward Observer – FO) k vedení nepřetržitého průzkumu z důvodu identifikace, určení polohy a charakteru protivníka pro podporu velitelů v jejich rozhodovacím procesu (při targetingu).
0454. Jednotky ženijního vojska jsou schopny plnit úkoly bojové a všeobecné ženijní podpory ve prospěch jednotek a úkolových uskupení AČR, NATO i EU. Ve všech druzích operací jsou schopny plnit úkoly ženijního průzkumu, ženijní podpory pohybu, ženijní opatření k uchování bojeschopnosti, EOD podpory a ženijní opatření k ochraně sil proti improvizovaným výbušným zařízením. Na území ČR v součinnosti s integrovaným záchranným systémem jsou schopny v případě živelních pohrom a jiných mimořádných událostí plnit úkoly spojené s odstraňováním následků takových událostí a úkoly ženijních záchranných prací a výstavby mostních provizorií.
0455. Jednotky radiační, chemické a biologické ochrany chemického vojska jsou schopny plnit úkoly chemického zabezpečení úkolových uskupení vojsk AČR a spojeneckých vojsk (jako součást mnohonárodnostních uskupení – NRE, BG EU) ve všech druzích operací. Chemické vojsko je schopno plnit úkoly informační podpory v oblasti OPZHN – NATO CBRN Reach-Back a monitorovat radiační a chemickou situaci v prostoru použití zbraní hromadného ničení a v prostorech průmyslových

havárií, odebírat a identifikovat vzorky, provádět dekontaminaci osob, techniky, terénu a objektů a kontrolovat účinnost dekontaminace. Dále je schopno shromažďovat informace o použití zbraní hromadného ničení, zpracovávat hodnocení reálné radiační, chemické a biologické situace na území ČR nebo zájmového prostoru a varovat vojska. Vyčleňovaní specialisté chemického vojska jsou schopni plnit odborné úkoly ve štábech a společných poradních týmech.

0456. Jednotky průzkumu a elektronického boje jsou schopny plnit úkoly vedení nepřetržitého průzkumu s cílem získávat přesné a aktuální informace o nepříteli, terénu a počasí v prostoru operace a předávat je ke zpracování a využití zpravodajským štábům. Ve všech druzích operací přispívají k odhalení slabých stránek nepřítele k jeho ničení nebo narušování jeho činnosti a rovněž k potlačení jeho vůle bojovat. Hrají významnou roli i v udržování tempa operace a společně s ostatními jednotkami zabezpečují získání informací potřebných pro rozhodování velitele. Jednotky elektronického boje jsou rovněž schopny kromě vedení skrytého průzkumu plnit úkoly elektronického boje k získání nadvlády v elektromagnetickém spektru a znemožňovat jeho využití protivníkem. Jednotky průzkumu a elektronického boje sledováním činnosti nepřítele a včasným varováním před jeho nepředvídanou činností poskytují rovněž ochranu bojovým jednotkám.

0457. Jednotky civilně-vojenské spolupráce a psychologických operací jsou schopny zabezpečovat v prostoru nasazení AČR spolupráci s místními orgány státní správy, obyvateli a vládními a nevládními organizacemi. Jsou schopny plnit úkoly plánování, vedení, řízení a vyhodnocování plnění úkolů operací civilně-vojenské spolupráce a psychologických operací a podílet se na organizaci významných akcí, při kterých spolupracují součástí AČR s civilními složkami. Dále jsou schopny vést mediální kampaně ve prospěch nasazeného úkolového uskupení ve spolupráci s orgány informování veřejnosti, hodnotit slabá místa cílových skupin a posuzovat, vyrábět a distribuovat produkty psychologického působení.

0458. **Vzdušné síly** AČR jsou schopny se zapojit do mnohonárodních operací v omezené míře, a to plněním úkolů vzdušné přepravy, službou řízení letového provozu (ŘLP) a naváděním na vzdušné a pozemní cíle. Systém velení a řízení vzdušných sil (VzS) AČR je schopen plnit úkoly na taktickém stupni v omezeném rozsahu v souladu s požadovanými schopnostmi definovanými aliančními dokumenty.

0459. Taktické letectvo je schopno provádět ochranu vzdušného prostoru ČR v době míru (Air Policing) a omezeně může být využito při Air Policingu ve vzdušném prostoru členských zemí Aliance. Je schopno přijímat posilové prostředky vzdušných sil NATO (Host Nation Support – HNS) a zabezpečovat jejich podporu. Bojové protivzdušné operace a vzdušné operace proti pozemním cílům bude schopno provádět v případě potřeby jen z území ČR po období přípravy, zahrnující nákup letecké techniky, letecké munice, náhradních dílů a výcvik leteckého a pozemního personálu.
0460. Vrtulníkové letectvo je schopno provádět taktickou vzdušnou přepravu osob a materiálu včetně aeromobilních operací. Palebnou podporu pozemních jednotek je schopno provádět v omezené míře, dané možnostmi zrakového vyhledávání cílů a možnostmi výzbroje. V době míru je schopno provádět úkoly pátrání a záchrany osob (Search and Rescue – SAR), letecké záchranné služby a přepravy VIP.
0461. Dopravní letectvo je schopno plnit úkoly strategické vzdušné přepravy osob a taktické přepravy osob a materiálu včetně vzdušného zdravotnického odsunu (Medical Evacuation – MEDEVAC). Možnosti provádění vzdušných výsadekových operací jsou omezené, zvýší se po realizaci nákupu nové letecké techniky.
0462. Jednotky pozemní PVO jsou schopny zabezpečit protivzdušnou obranu úkolového uskupení (ÚU) pozemních sil AČR.
0463. Pozemní prostředky systému pro sledování a řízení vzdušného prostoru (Air Surveillance And Control System – ASACS) jsou schopny sledovat vzdušný prostor ČR, vytvářet rozpoznatý obraz vzdušné situace (Recognised Air Picture – RAP) a zabezpečit včasnou výstrahu a informace pro použití aktivních vzdušných prostředků a prostředků pozemní PVO v rámci protivzdušných operací nad územím ČR s omezením daným technickými možnostmi. Jsou schopny navádění letadel v rámci operací blízké vzdušné podpory s omezením daným technickými prostředky a kapacitou.
0464. **Jednotky dalších druhů vojsk** a služeb jsou schopny podporovat a zabezpečovat činnost zejména pozemních a vzdušných sil nasazených v operacích. Tvoří je logistické, zdravotnické, veterinární a spojovací jednotky a prvky finanční struktury a Vojenská policie. Mají schop-

nost všestranného zabezpečení činnosti pozemních a vzdušných sil AČR, případně jsou schopny působit ve prospěch jiných zemí.

0465. Jednotky logistické podpory jsou schopny poskytovat logistickou podporu, zabezpečovat plnění dopravních a zásobovacích úkolů, služby logistiky, technickou podporu, úkoly údržby, oprav, metrologie a technického dozoru ve prospěch jednotek AČR.
0466. Zdravotnické jednotky jsou schopny samostatně působit v celém spektru zdravotnického zabezpečení, zabezpečovat běžný život jednotek na teritoriu ČR a plnit stanovené úkoly zdravotnického a veterinárního zabezpečení pozemních a vzdušných sil, v jejichž prospěch jsou v operaci nasazeny. Mají schopnost rozvinout systém léčebně-odsunového a hygienicko-protiepidemického zabezpečení a systém ochrany před bojovými biologickými prostředky vojsk. Jsou schopny samostatně působit v celém spektru zdravotnického zabezpečení primární i specializované péče. Zabezpečují běžný život jednotek na teritoriu ČR a plní stanovené úkoly zdravotnického zabezpečení. V operaci jsou schopny provádět soubor opatření k záchraně života, zraku a končetin, poskytovat krátkodobou hospitalizaci. Jsou vybaveny, vycvičeny a připraveny k realizaci zdravotnických odsunů na teritoriu ČR.
0467. Spojovací jednotky jsou schopny zabezpečit přenos a zpracování informací pro procesy velení a řízení vojsk prostřednictvím sil a prostředků rozmístitelné a mobilní infrastruktury KIS v bojových prostředcích a zabezpečovací technice. Jsou schopny posilovat všechny druhy úkolových uskupení adekvátním modulem KIS. Mají schopnost zabezpečovat službami a schopnostmi KIS činnosti a hlavní procesy celého rezortu MO v míru a za krizových stavů.
0468. Prvky finanční struktury jsou schopny plnit úkoly finančního zabezpečení operace a zajišťovat finanční prostředky jak ze zdrojů MO ČR, tak ze zdrojů NATO a využívat finanční mechanismus ATHENA v operacích EU.
0469. Jednotky Vojenské policie jsou schopny v rozsahu své působnosti plnit úkoly policejní ochrany AČR při prevenci a odhalování trestné činnosti, dohledu nad bezpečností provozu, zabezpečování pořádku, ochraně osob, vojenských objektů, vojenského materiálu a ostatního majetku MO ČR, a to jak na území republiky, tak i při vyslání do zahraničí.

4.4.3 Národní operace

0470. Národní operace jsou operace vedené jediným státem. V podmínkách AČR se jedná zpravidla o operace v rámci opatření krizového řízení ČR a plnění úkolů v národním posilovém systému PVO ČR.

4.5 Zvláštnosti operací Armády České republiky na území České republiky

0471. Mimo účasti AČR v mnohonárodních operacích k řešení krizové situace mimo území ČR provádí AČR také v době míru řadu úkolů v rámci samostatných nebo asistenčních operací vztahujících se k teritoriu ČR.³⁴

0472. V rámci samostatných operací provádí AČR zejména obranu vzdušného prostoru a střežení ODOS. AČR může být na základě rozhodnutí vlády ČR použita k plnění asistenčních úkolů na podporu Policie České republiky (PČR). V rámci integrovaného záchranného systému (IZS) jsou vyčleněné síly a prostředky AČR zařazeny do ostatních složek IZS. V rámci tohoto systému mohou být použity k záchranným pracím při pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí či k likvidaci následků pohrom (havárie na jaderných elektrárnách nebo jiné průmyslové havárie s rozsáhlými radiačními, chemickými, biologickými a ekologickými následky) a nebo na povodňové záchranné práce.

4.5.1 Operace na obranu teritoria České republiky při vojenském ohrožení

0473. Operace na obranu teritoria ČR lze chápat jako nasazení AČR k obraně území státu při vojenském ohrožení po delším varovném období za účasti spojenců. Základním východiskem obrany ČR je účast v kolektivním systému obrany NATO a v tomto kontextu naplňuje AČR svůj základní úkol, tj. připravovat se k obraně ČR a bránit ji proti vnějšímu napadení.

0474. Operace se bude vyznačovat masovým nasazením sil, postupnou eskalací hrozby a dostatkem času pro přípravu a zabezpečení obrany. Operace bude svým charakterem mnohonárodní s předpokladem plného

³⁴ Podrobně viz „Doktrína AČR v operacích na území ČR pod národním velením“ (2007)

bojového nasazení všech dostupných sil a prostředků především napadeného a sousedících států. Intenzita operací se může pohybovat od souboru preventivních opatření k zastrašení potencionálního protivníka až po bojové operace vysoké intenzity v podmínkách možného použití zbraní hromadného ničení. Pravděpodobnost operace tohoto typu je v současnosti minimální.

0475. V případě působení spojeneckých sil v operacích na obranu teritoria ČR bude Ministerstvo obrany ČR koordinovat činnost ostatních orgánů státní správy, samosprávy a ostatních subjektů ČR s AČR pro zabezpečení podpory pobytu a činnosti spojeneckých sil na území ČR hostitelským státem (Host Nation Support – HNS).

4.5.2 Operace k obraně vzdušného prostoru České republiky

0476. Obrana vzdušného prostoru ČR v době míru, za krize a za války je jedním z důležitých úkolů vzdušných sil AČR. Obranu vzdušného prostoru ČR zabezpečuje integrovaný systém PVO NATO (NATINADS) a národní posilový systém (NaPoSy) PVO ČR. Úkol obrany vzdušného prostoru ČR plní síly a prostředky vzdušných sil, přičemž síly a prostředky pozemní PVO jsou schopny v rámci NaPoSy PVO ČR zabezpečit protivzdušnou obranu dvou důležitých stacionárních objektů. Obrana vzdušného prostoru spočívá v ochraně vzdušného prostoru ČR proti vojenskému i nevojenskému ohrožení.
0477. Obrana vzdušného prostoru ČR a společného vzdušného prostoru Aliance je samostatným druhem operace jak v době eskalace hrozby, tak jako preventivní aktivita v době míru, předcházející anebo eliminující případná rizika nevojenského charakteru.
0478. Uvedená operace (za krize a války) bude využívat schopnost vzdušných sil státu podílet se v rámci dostupných sil a prostředků na společné vzdušné nebo protivzdušné operaci koalice a na vzdušných operacích proti pozemním cílům k podpoře pozemních sil. V době míru vzdušné síly zabezpečují monitorování vzdušného prostoru vlastního státu s úkolem zasahovat i proti nevojenským cílům a případně se podílet na monitorování vzdušného prostoru jiného státu Aliance.

0479. V době míru vzdušné síly při obraně vzdušného prostoru ČR nepřetržitě sledují stanovený vzdušný prostor odpovědnosti. V rámci NATINADS vykonávají ozbrojený dozor nad územím ČR (tzv. Air Policing), při kterém poskytují navigační pomoc a pomoc při přistání letadlům v nouzi. Vzdušné síly také poskytují hotovostní letadla pro rychlý vzlet k identifikaci, sledování a zachycení neznámých vzdušných cílů a v rámci NaPoSy PVO ČR zajišťují obranu před vzdušným ohrožením³⁵. Pro přijetí konečného rozhodnutí při řešení vzdušného ohrožení je zřízena funkce národní vládní autority (National Governmental Authority – NGA), která je určována z funkcionářů na úrovni náměstků ministra obrany.

0480. V době řešení krizových situací nebo za války vzdušné síly brání (vedou vzdušné operace na obranu vzdušného prostoru ČR) vzdušný prostor ČR před vzdušnými údery protivníka na bráněné objekty (ODOS) a vlastní nebo spojenecká vojska, vedou vzdušný průzkum, omezuje průlet nepřátelských letadel a vzdušných prostředků přes území ČR, případně i nad územím spojeneckých států a vedou boj s průzkumnými prostředky protivníka ve vzduchu.

4.5.3 Střežení objektů důležitých pro obranu státu

0481. Příprava opatření k zabezpečení ODOS jako objektů obranné infrastruktury je součástí operační přípravy státního území České republiky. Mezi ODOS patří pozemky, stavby a další objekty strategického významu,

³⁵ *Civilní letadla zneužitá jako nástroj teroristického útoku*

jejichž poškozením, částečným nebo celkovým zničením, případně neutralizací jejich činnosti získá protivník zjevné vojenské výhody a podstatně naruší systém obrany státu, výrazně ohrozí bezpečnost ČR nebo akceschopnost AČR. Z hlediska zabezpečení jejich střežení (ochrany) součástmi AČR jsou ODOS rozděleny do dvou základních skupin:

- a. **vojenské ODOS** – pozemky a stavby umístěné ve vojenských újezdech a jejich příslušenství, které mají z politického, vojenského nebo hospodářského hlediska význam pro zajišťování obrany státu, zejména pro zabezpečení základních funkcí státu, činnosti AČR, a pozemky a stavby, k nimž výkon vlastnického práva státu a jiných majetkových práv státu vykonává Ministerstvo obrany nebo právnická osoba jím zřízená nebo založená;
- b. **nevojenské ODOS** – pozemky a stavby určené k ochraně obyvatel a další objekty strategického významu, které za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu mohou mít strategický význam a které určí vláda.

0482. **Střežení vojenských ODOS** je zabezpečováno v rámci standardní péče vojenských útvarů a zařízení, které je spravují nebo využívají. Vojenské ODOS budou střeženy (chráněny) příslušníky AČR i v rámci vojenských operací na území ČR. Důraz je položen na střežení vojenských objektů, kde jsou uloženy zbraně, munice, jejich zneužitelné komponenty a předměty představující utajované informace.

0483. Při vzniku krizové situace, spojené s ohrožením vnější nebo vnitřní bezpečnosti ČR, se bude intenzita standardně zabezpečovaného střežení (ochrany) zvyšovat a množství střežených vojenských objektů se bude rozšiřovat. Střežení takového rozsahu překročí možnosti příslušných vojenských útvarů a zařízení a bude zabezpečováno dalšími vytvořenými vojenskými jednotkami včetně jednotek aktivní zálohy (AZ), např. strážními jednotkami vytvářenými u krajských vojenských velitelství (KVV).

0484. Nevojenské ODOS budou střeženy Armádou České republiky pouze na základě rozhodnutí vlády a zpravidla při vzniku nebo po dobu trvání krizové situace, spojené s ohrožením vnější nebo vnitřní bezpečnosti ČR.

4.5.4 Asistenční operace v rámci integrovaného záchranného systému České republiky

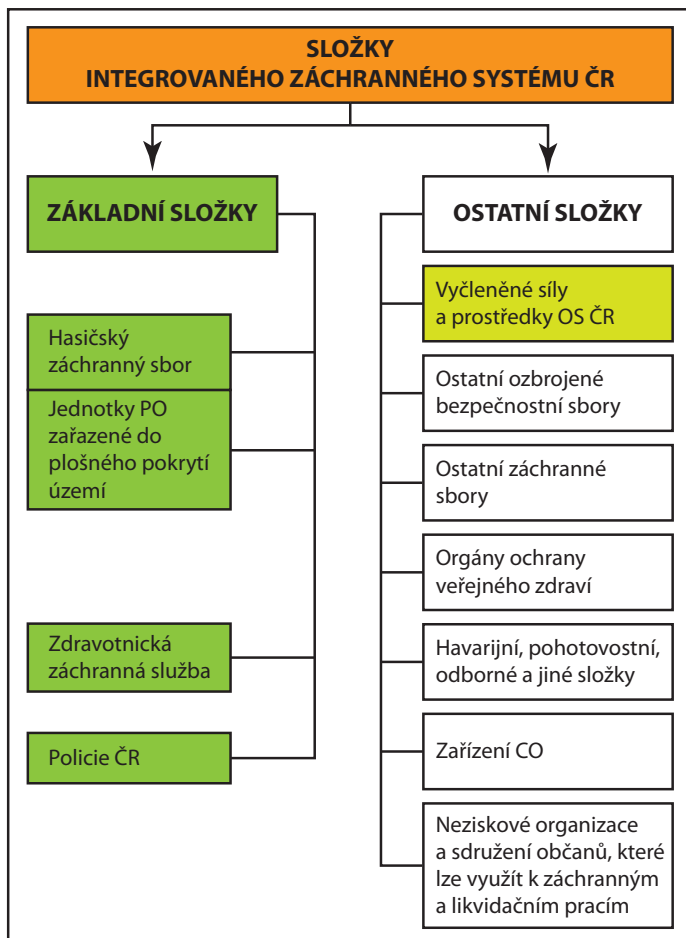
0485. Integrovaný záchranný systém (IZS) je součástí bezpečnostního systému pro zajištění vnitřní bezpečnosti státu. Zabezpečuje koordinovaný postup složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných prací a likvidaci následků živelních pohrom nebo průmyslových havárií a při odstranění jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky nebo při plnění humanitárních úkolů civilní ochrany. Základními složkami IZS jsou Hasičský záchranný sbor ČR (HZS ČR), jednotky požární ochrany (PO), zařazené do systému požární ochrany plošného pokrytí kraje, zdravotnická záchranná služba (ZZS) a Policie ČR (PČR). Vojenské záchranné útvary a další vyčleněné síly a prostředky AČR patří mezi ostatní složky IZS.

0486. Asistenční operace vedené v rámci IZS jsou v době míru z hlediska objemu nasazených sil a prostředků AČR a velikosti prostoru nasazení, zejména u záchranných prací, největšími operacemi AČR na území ČR pod národním velením.

0487. Asistenční operace na území ČR zahrnují nasazení sil AČR k plnění úkolů PČR a posílení IZS při řešení krizových situací nevojenského charakteru na území ČR. Zahrnují záchranné operace, likvidaci následků pohrom a živelních katastrof, nebezpečných nálezů zvířat, humanitární úkoly civilní ochrany, asistenci PČR při zajišťování ochrany

státních hranic ČR nebo plnění úkolů pořádkové a strážní služby, střežení ODOS a činnosti k posílení IZS. Tato funkce AČR je však omezena schopnostmi a možnostmi vyčleňování prostředků a zdrojů, které jsou předurčeny k řešení hlavního úkolu – zajištění vnější obrany státu proti vojenským hrozbám.

Obr. 5 Složky IZS

0488. Ke splnění těchto požadavků IZS může AČR vytvářet úkolová uskupení. Jádrem těchto úkolových uskupení tvoří příslušníci samostatných záchranných rot, ženijních, protichemických, vrtulníkových, logistických,

zdravotnických a veterinárních útvarů a zařízení (vybavených příslušnou technikou). Vyčleněné síly a prostředky AČR jsou předány pod řízení ZNGŠ – Ř SOC MO. Nasazování vyčleněných sil je realizováno SOC MO na základě požadavku Ministerstva vnitra (MV), předloženého cestou operačního a informačního střediska (OPIS) Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru (GŘ HZS) ČR nebo na základě požadavků oprávněných osob v souladu s ustanovením zákona³⁶.

0489. Použití AČR k záchranným pracím je dočasné, organizované nasazení vojenských útvarů a vojenských zařízení s potřebným vojenským materiálem a vybavením, pod velením příslušného nebo určeného velitele, k čemuž dochází, pokud příslušné správní úřady, orgány územní samosprávy, požární ochrana nebo vojenské záchranné útvary nemohou zajistit záchranné práce vlastními silami. Vojenskou techniku s obsluhou lze použít i v jiných závažných situacích, které ohrožují život, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí, a to v případě, že výše uvedené instituce nemají potřebnou techniku k odstranění takového ohrožení.
0490. Záchranné práce a likvidace následků jsou prováděny zejména při povodních, rozsáhlých lesních požárech, sněhových kalamitách, zemětřeseních a průmyslových haváriích s rozsáhlým chemickým, biologickým a radiačním ohrožením. Největší nebezpečí v rámci živelních pohrom v současné době představují povodně. Při povodních se AČR podílí na zabezpečovacích pracích na vodních tocích, vodních objektech a na povodňových záchranných pracích.

4.5.5 Asistenční operace na podporu Policie České republiky

0491. Použití AČR k plnění úkolů PČR vychází ze zákona³⁷. Síly a prostředky AČR lze nasadit tehdy, pokud síly a prostředky PČR nejsou dostatečně k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti, a to na dobu nezbytně nutnou.

³⁶ Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky

³⁷ Zákon č. 239/2000 Sb., o IZS a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů; Vyhláška č. 328/2000 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS

0492. Armáda České republiky provádí tyto asistenční operace k plnění úkolů PČR:
- a. při zajišťování ochrany státních hranic (např. při vzniku migrační vlny velkého rozsahu nebo při průniku ozbrojených skupin na území ČR);
 - b. při plnění úkolů služby pořádkové policie nebo ochranné služby.
0493. V rámci operace na zajištění ochrany státních hranic a plnění úkolů služby pořádkové policie nebo ochranné služby jsou jako první nasazeny síly a prostředky AČR. Jako další v pořadí mohou být nasazeny k těmto operacím jednotky aktivních záloh (AZ). Vojáci AČR mají při plnění úkolů PČR práva a povinnosti jako příslušníci PČR podle zákona. Způsob plnění úkolů v rámci operace při zajištění ochrany státních hranic bude podobný jako při střežení ODOS. Vyčleněné síly a prostředky AČR budou pod vedením PČR provádět především hlídkování a pozorování, clonění k přehrazení směrů a prostorů, uzavření prostorů a směrů blokováním, rekognoskací (prohledávání) prostorů a střežení zadržených osob.

KAPITOLA 5

POUŽITÍ VOJENSKÉ SÍLY

0500. Vojenské operace na rozdíl od politického způsobu řešení konfliktu používají sílu nebo hrozí jejím použitím. Právním základem pro vedení vojenských operací AČR jsou zákony ČR, závazky ČR vyplývající z mezinárodního práva (ve vztahu k vojenským operacím jde zejména o závazky vyplývající z mezinárodního humanitárního práva), pravidla použití sil (ROE) a rozkazy, vojenské řády a předpisy a politickostrategické pokyny.
0501. AČR se řídí mezinárodním humanitárním právem, které vymezuje základní principy vedení boje: nezbytnost, přiměřenost, lidskost, oprávněnost a rozlišování.
- a. **nezbytnost** znamená, že síly může být použito výhradně tehdy, je-li to nezbytně nutné k poražení protivníka;
 - b. **přiměřenost** znamená, že síla a míra ničení musí být omezeny na absolutní minimum nutné k přemožení protivníka. Důsledkem přiměřenosti je úplné zamezení nebo omezení civilních škod a ztrát na životech na nezbytně nutnou míru, která nepřevyšuje dosažení požadovaného vojenského cíle při konkrétním užití síly;
 - c. **lidskost** znamená, že nelze používat takové bojové prostředky či způsoby vedení boje, které způsobují nadměrná zranění či zbytečné útrapy;
 - d. **oprávněnost** znamená, že lze používat jen takové bojové prostředky, které nejsou zakázány mezinárodním právem;
 - e. **rozlišování** znamená, že je třeba za všech okolností činit rozdíl mezi vojenskými cíli a civilními osobami a objekty.
0502. Velitelé ve všech druzích vojenských operací musí ve svých rozhodnutích dbát pravidel národního a mezinárodního práva, a zároveň musí vycházet z pravidel použití síly (ROE) platných pro danou vojenskou operaci. Velitelé musí při plánování a vedení operace respektovat i případná specifická národní omezení, definující způsob použití sil jednotlivých národních kontingentů.

0503. Národní omezení vycházejí z národních zákonů země vysílající své vojáky do operace. Může jít o nejrůznější technická, geografická nebo funkční omezení, vztahující se ke způsobu užití zbraní a techniky, prostoru nasazení nebo ke specifickým činnostem jednotek. Omezení mohou být vynucena objektivními technickými, politickými nebo subjektivními okolnostmi. Národní omezení snižují účinnost nasazených sil.
0504. Pravidla použití sil (ROE)³⁸ jsou (určující, omezující) pravidla, zpracovaná v rámci operačního plánování a schvalovaná příslušným politickým (vojenským) orgánem (např. NAC), vymezující okolnosti a omezení a určující míru a způsob použití sil nasazených v operaci. ROE poskytují veliteli informace o míře jeho samostatnosti v rozhodování o použití síly při plnění stanovených úkolů. Tvoří základ pro provedení vojenské operace a používají se ve všech fázích operace nebo ozbrojeného konfliktu, a to jak podle čl. 5, tak i mimo čl. 5 Washingtonské smlouvy. Stanovená pravidla použití síly musí dodržovat každý příslušník AČR ve vojenské operaci bez ohledu na hodnost a funkci. Příslušný orgán může v průběhu operace rozhodnout o změně ROE i na základě návrhů velitelů sil účastnících se operace.

Za nepřátelský záměr se považuje hrozba silou cizími vojsky, ozbrojenými skupinami a teroristickými skupinami proti vlastním nebo aliančním jednotkám, členským státům NATO nebo hrozba proti území pod jejich jurisdikcí a za specifických okolností také proti státům, které nejsou členy NATO. Je-li nepřátelský záměr odhalen, lze uplatnit právo na sebeobranu. K umlčení nebo odstrašení protivníka mohou být nasazeny prostředky povolené mezinárodním humanitárním právem.

0505. Sebeobrana. Pravidla použití síly neomezují právo velitele použít všechny prostředky a přijmout nezbytná opatření pro sebeobranu svých nebo aliančních (koaličních) jednotek, případně i bezprostředně ohroženého civilního obyvatelstva. Přijetí opatření pro sebeobranu se vztahuje na zásah proti nepřátelskému aktu nebo bezprostřednímu nepřátelskému záměru. I v těchto případech je ale nutno respektovat principy mezinárodního humanitárního práva.

³⁸ APP-15 (2007) Pravidla vedení bojové činnosti, (mimo válečnou situaci, mírové mise: pravidla použití síly)

Nepřátelský akt je útok nebo použití síly cizími jednotkami, ozbrojenými skupinami a teroristickými uskupeními proti vlastním nebo aliančním jednotkám, členským státům NATO nebo proti území pod jejich jurisdikcí a za specifických okolností také proti státům, které nejsou členy NATO. Za nepřátelský akt se také považuje použití síly k omezení nebo blokování rozvinutí vlastních nebo aliančních sil, ale rovněž i bránění v evakuaci osob nebo životně důležitého majetku. Dojde-li k nepřátelskému aktu, má každý příslušník ozbrojených sil právo na přiměřené použití síly k sebeobraně všemi prostředky, povolenými mezinárodním humanitárním právem.

0506. Vedení vojenských operací je obecně stále více ovlivňováno vývojem práva ve vztahu k použití síly v boji. Vzrůstá kritika používání nepřesných zbraní, přísněji je posuzována legalita některých zbraňových systémů (protipěchotní miny; chemické a biologické zbraně; zvláštní nesmrtící zbraně; nepřesné zbraně; zbraně využívající směrovou energii apod.). AČR nepoužívá při svých operacích protipěchotní miny a chemické a biologické zbraně. Stále více pozornosti je věnováno postkonfliktním důsledkům použití zbraní, včetně jejich dopadů na životní prostředí. Zesiluje se rovněž trend systematictěji postihovat a trestat jednotlivce zodpovědné za válečné zločiny.

KAPITOLA 6

PŘÍPRAVA NA PLNĚNÍ ÚKOLŮ AČR

0600. AČR bude vytvářet takové schopnosti vojsk, které budou efektivně využitelné a přínosné v podmínkách působení mnohonárodních uskupení. Výstavba takových schopností rovněž zajistí efektivnější plnění úkolů AČR na území České republiky.

6.1 Výstavba a příprava Armády České republiky

0601. Armáda České republiky je budována jako jeden soubor účelně strukturovaných, univerzálně využitelných, interoperabilních a nasaditelných sil, schopných společného působení a koordinace s civilními účastníky a plně využívajících výhod mezinárodní spolupráce. Výstavba a rozvoj jsou orientovány na požadavky nejpravděpodobnějších operací a musí být schopny reagovat na měnící se požadavky.

0602. Příprava AČR je tvořena komplexem opatření, jejichž cílem je dosažení požadovaných schopností AČR. Příprava má tři základní, zpravidla neoddelitelné složky: výcvik, vzdělávání a výchovu.

0603. Schopnosti AČR vyjadřují její kvalitu a operační použitelnost. Výstavba a příprava AČR jsou systémově usměrňovány k dosažení politicko-vojenských ambicí ČR a jsou řízeny tak, aby zabezpečovaly plánovitě a postupně dosažení požadované úrovně operačních schopností AČR.

0604. Schopnosti AČR představují to, co jednotlivé složky AČR i jako celek mají umět, znát a být schopny realizovat v přípravě k nasazení a v rámci reálně uskutečňované operace. Jednotlivé schopnosti se navzájem doplňují, jsou propojeny a jsou na sobě závislé. Nezbytné operační schopnosti pro splnění poslání a úkolů silami NATO vyjadřují kromě klíčových operačních a dalších požadovaných schopností³⁹ ještě schopnosti, mezi něž patří:

- a. účelnost;
- b. vyváženost;

³⁹ Viz odstavec 0120

- c. společné působení;
- d. interoperabilita;
- e. modularita;
- f. efektivní systém velení, řízení a spojení (Command Control Communication – C3);
- g. koordinace s vnějšími účastníky;
- h. mezinárodní spolupráce.

0605. **Strategické schopnosti.** Ke schopnostem, které mají strategický význam a na kterých se AČR podílí v rámci mnohonárodního uskupení, patří zejména:

- a. strategická přeprava sil AČR do prostoru operace a zpět;
- b. podíl na průzkumu, získávání, zpracování, distribuci a sdílení informací a zpravodajských informací;
- c. příspěvek ČR v chemické, biologické, radiologické a jaderné oblasti (včetně zajištění činnosti Center of Excellence – COE⁴⁰ při plnění úkolů středisek pro shromažďování zpráv⁴¹ a „Reach Back“⁴²);
- d. příspěvek ČR v oblasti výcviku příslušníků NATO před jejich vysláním do vojenských operací.

0606. Jednotky AČR musí být vyzbrojeny, vybaveny, vycvičeny a zabezpečeny tak, aby dosahovaly požadovaných operačních schopností. Operačních schopností se dosahuje zejména:

- a. realizací obecných požadavků ministerské směrnice NATO (Ministerial Guidance), souhrnné politické směrnice NATO (Comprehensive Political Guidance) a naplňováním přijatých konkrétních cílů výstavby sil (Force Goals) v rámci AČR;

⁴⁰ COE je národně nebo mnohonárodně sponzorovaná vojenská organizace, která nabízí významné expertizy a zkušenosti ve prospěch celé Aliance, především k podpoře jejího transformačního procesu. Poskytuje příležitost k pozvednutí vzdělání a výcviku na vyšší úroveň, zlepšení interoperability a schopností Aliance, aktivně se podílet na vývoji doktrín a koncepcí Aliance při jejich současném ověřování (prostřednictvím experimentování)

⁴¹ Fusion Center

⁴² „Dálková“ podpora rozhodovacích procesů velitelů na místech nasazených jednotek např. z rozvinutého hlavního místa velení AČR, stacionárního místa velení rozmístěného mimo prostor operace apod.

- b. zavedením a realizací aliančních požadavků, vyjádřených ve specifikaci schopností „Capability Statements“ a v přehledu hlavních úkolů „NATO Task List“, zaváděním přijatých standardizačních dohod NATO v technologické oblasti rozvoje AČR i v oblasti operační standardizace AČR;
- c. rozpracováním doktrín, publikací a dalších operačních standardů NATO do doktrinální soustavy AČR a jejich osvojením veliteli a příslušníky štábů všech úrovní velení a řízení AČR;
- d. dosažením požadované úrovně vycvičenosti všech příslušníků AČR a sladěním činnosti všech organických celků (složek) AČR v podmínkách blízkých podmínkám skutečné vojenské operace.

6.2 Požadavky a cíle výcviku:

- a. výcvik je nutno považovat za jeden ze základních prostředků k dosažení požadované úrovně operačních schopností AČR;
- b. výcvik musí směřovat k přípravě na vedení bojové činnosti v operacích;
- c. výcvik musí zahrnovat i ostatní prvky, podílející se na systému bezpečnosti ČR;
- d. výcvik musí být zaměřen na zvládnutí bojových dovedností, potřebných pro plnění úkolů ve všech deklarovaných druzích operací.

Důraz je kladen zejména na výcvik jednotlivce a malé jednotky ke zvládnutí specifických úkolů;

- e. výcvik musí kromě výcvikové složky zahrnovat i složku testování, analýz a zevšeobecňování zkušeností (Lessons Learned);
- f. výcvik musí být systematický, musí postupovat od jednoduššího ke složitějšímu, od obecného ke konkrétnímu a vždy musí být maximálně komplexní a odehrávat se v prostředí, které se co nejvíce přibližuje reálné situaci;
- g. výcvik zpravidla řídí velitel nebo funkcionář, jenž bude i v reálné situaci řídit boj (operaci);
- h. výcvik ve všech formách a etapách musí vychovávat k vlastenectví, úctě k hodnotám demokracie a humanity a k vzájemnému bojovému přátelství. Výchova při výcviku musí hrát i preventivní roli v boji proti ideologiím neuznávajícím tyto hodnoty jako opatření k omezení pronikání extremismu do ozbrojených sil. Cílem výchovy je zcela eliminovat prosakování těchto ideologií do AČR.

0607. **Výcvik před nasazením** do operace se organizuje s ohledem na možné úkoly předpokládaného nasazení s využitím poznatků, získaných z vyhodnocení zkušeností z předchozích misí. Přitom se používá metodika předoperační přípravy, pro kterou se v NATO zavedl pojem „Mission Essential Task List“.

0608. Výcvik v době nasazení (operace) se uskutečňuje s cílem přizpůsobit se konkrétním podmínkám operace, zvládnout nové způsoby činnosti, dosáhnout plnohodnotného začlenění osob, které přišly později v důsledku střídání nebo výměny, včetně zvládnutí dané výzbroje a techniky. Ve společných mnohonárodních operacích se výcvik uskutečňuje v uskupeních podle pokynů velitele mnohonárodních sil.

6.3 Rozvinutí Armády České republiky za stavu ohrožení státu a v podmínkách válečného stavu

0609. V procesu rozvíjení AČR budou v jednotlivých stavech v rámci systému mobilizačních příprav plněny vzájemně navazující činnosti, které budou reagovat na rozsah a aktuálnost ohrožení ČR.

0610. **Systém mobilizace** bude centrálně administrativně zajištěn s možností aktualizace případné aktivace v závislosti na vývoji bezpečnostní situace. V souvislosti s vyhlášením stavu ohrožení státu a válečného stavu je systém aktivován při nasazení všech sil a prostředků AČR, včetně využití všeobecné branné povinnosti, do operace kolektivní obrany vysoké intenzity podle čl. 5 Washingtonské smlouvy nebo do operace na obranu teritoria ČR a nebo na obranu některého spojence NATO. Základní podmínkou pro úspěšnou realizaci mobilizačního rozvinutí AČR je varovací doba před rozsáhlým vojenským ohrožením a realizace nutných opatření ještě před vyhlášením stavu ohrožení státu.
0611. **Systém mobilizačního rozvinování AČR** vychází ze základního principu odložené potřeby, který praktickou realizaci mobilizačních opatření přesouvá na období, kdy vznikne jejich reálná potřeba. Tímto opatřením se minimalizují finanční náklady spojené s udržováním mobilizační schopnosti, a to snížením příslušné administrativy a skladovaného materiálu.
0612. **Branná povinnost** státních občanů ČR je v míru realizována na základě dobrovolnosti.
0613. **Mobilizační přípravy** jsou v míru zaměřeny na vytváření koncepční opatření (ekonomická, logistická, mobilizační, operační, organizační, personální, plánovací, právní, výcviková a zdravotnická) a na provádění bilance potřeb AČR a zdrojů státu k doplňování osobami, majetkem a věcnými prostředky ve vlastnictví fyzických a právnických osob.
0614. **Předběžná opatření.** Jsou to opatření realizovaná v době před vyhlášením stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Po identifikaci zvýšeného rizika hrozby vzniku ozbrojeného konfliktu budou v rezortu MO v rámci předběžných opatření realizována vybraná opatření potřebná k zajištění jeho plynulého přechodu do stavu ohrožení státu. Vojenské správní úřady budou aktualizovat vojenskou evidenci, předurčovat vojáky v záloze k povolání, připravovat povolávací rozkazy a zahájí výběr věcných prostředků a výdej dodávacích příkazů vlastníkům. Bude zahájena akvizice majetku, urychleně budou dokončeny modernizační programy a zahájeny nové, zejména na pořízení chybějící vojenské výzbroje a vojenské techniky. Bude zahájeno vytváření potřebných zásob.
0615. **Stav ohrožení státu.** Po jeho vyhlášení s případnou možností vyhlášení částečné mobilizace bude rezort MO uveden do zvýšené bojové po-

hotovosti a vybrané útvary budou uvedeny do bojové připravenosti. Vojáci v činné službě budou převedeni do mimořádné služby. Výkon branné povinnosti státních občanů ČR přechází z principu dobrovolnosti na princip povinnosti. Bude zahájena postupná realizace mobilizačních plánů a hospodářských opatření pro krizové stavy. Vojské správní úřady zahájí doplnění AČR povoláním vojáků v záloze do mimořádné služby a dodáním potřebných věcných prostředků. Bude zahájen výdej materiálu z účelových zásob. Podle potřeb AČR bude vojenskými správními úřady zahájeno odvodní řízení a prostřednictvím vojenských škol a výcvikových zařízení bude zahájena příprava vojáků v záloze. Stanovené útvary dosáhnou bojovou připravenost k zahájení a vedení bojové činnosti.

0616. **Válečný stav.** Po jeho vyhlášení s možností vyhlášení všeobecné mobilizace bude rezort MO uveden do plné bojové pohotovosti a zbývající útvary budou uvedeny do bojové připravenosti. V rámci několika etap bude ukončena realizace mobilizačních plánů a plánů rušení. Podle potřeby budou dále realizována hospodářská opatření pro krizové stavy. Zbývající útvary válečné organizační struktury dosáhnou bojové připravenosti. Rezort MO dosáhne plné bojové pohotovosti ve válečné organizační struktuře. Vojské správní úřady budou pokračovat v odvodním řízení a budou zabezpečovat průběžnou úhradu případných ztrát u útvarů AČR. Výcviková zařízení budou pokračovat v přípravě vojáků v záloze.

0617. **Demobilizace.** Po ukončení konfliktu bude prezidentem republiky zrušena plná bojová pohotovost rezortu MO nebo všeobecná mobilizace ozbrojených sil ČR a bude nařízena jejich demobilizace. Bude zahájen proces převedení rezortu MO z válečného do mírového stavu postupným snižováním počtu útvarů, převedením vojáků v mimořádné službě do jiného druhu vojenské činné služby a do zálohy ozbrojených sil ČR. Provede se postupná redukce nabytého majetku a postupné vypořádání zapůjčeného nevlastního majetku.

6.4 Pohyb – vojenská doprava, přesuny a přeprava

0618. Ke klíčovým operačním schopnostem AČR v obranných systémech mezinárodních organizací patří schopnost jejího rozvinutí (rozmístění), pohyblivosti a dlouhodobé udržitelnosti.

Pohyb je prostředkem k uskutečnění soustředění, dosažení a udržení převahy a iniciativy nad protivníkem. Spočívá v organizované a rychlé změně rozmístění sestavy ozbrojených sil na místo v prostoru operace (činnosti), které je výhodné vůči postavení protivníka. Uskutečňuje se přesunem a může být spojen s palbou.

6.4.1 Vojenská doprava

0619. Vojenská doprava je souhrn činností dopravních a dopravu zabezpečujících vojenských a civilních orgánů a složek prováděných za účelem uspokojení dopravních a přepravních potřeb vojsk. Z hlediska použitých prostředků se člení na dopravu pozemní (silniční, železniční a vodní – říční⁴³ a námořní), vzdušnou a potrubní, z hlediska území na vnitrostátní a mezinárodní.

VOJENSKÁ DOPRAVA				
Zainteresované orgány				
<i>vojenské</i>	<i>civilní</i>	<i>jiné orgány (složky)</i>		
Způsoby realizace				
<i>operační přípravou komunikací</i>	<i>efektivním využitím dopravní infrastruktury</i>	<i>účelným využitím dopravních prostředků</i>	<i>racionálním využitím manipulačních prostředků</i>	<i>operativním řízením přesunů a přepravy</i>
Členění				
<i>pozemní doprava</i>			<i>vzdušná doprava</i>	<i>potrubní doprava</i>
<i>silniční</i>	<i>železniční</i>	<i>vodní</i>		
<i>vnitrostátní doprava</i>				
<i>mezinárodní doprava</i>				

Obr. 6 Vojenská doprava

6.4.2 Vojenské přesuny

0620. Nedílnou součástí všech operací jsou přesuny. Vojenský přesun je organizované přemístění nebo přeskupení vyčleněných sil nařízenými dopravními prostředky po konkrétních osách a ve stanoveném čase za

⁴³ Vojenské přepravy se po vnitrostátních vodních cestách, vzhledem k průběhu vodních toků a podmínkám splavnosti na nich, nepředpokládají

podpory vojenských a civilních dopravních a dopravu zabezpečujících orgánů a složek.

Přesuny jsou členěny podle úrovně (účelu) na:

- a. **strategické přesuny** – spočívají ve schopnostech přepravit ozbrojené síly rychle a efektivně na dlouhé nebo velmi dlouhé vzdálenosti (do a nad 2 500 km). Jsou prováděny mezi kontinenty, válčíšti nebo mimo prostor odpovědnosti NATO. Strategické přesuny jsou zpravidla koordinovány prostřednictvím Spojeneckého střediska pro koordinaci přesunů (Allied Movement Coordination Centre – AMCC) a Střediska pro koordinaci regionálních vzdušných přesunů (Regional Air Movement Coordination Centre – RAMCC), v součinnosti s vysílajícími státy;

- b. **operační přesuny** – spočívají ve schopnostech přesunout ozbrojené síly rychle a efektivně v rámci prostoru válčíště. V rámci válčíště jsou operační přesuny vojenských sil prováděny z prostoru soustředění jednotek do prostoru rozmístění v rámci operační sestavy nadřízeného stupně po předání do podřízenosti příslušného velitele NATO. Státy vysílající ozbrojené síly plánují a provádějí operační přesuny omezeného rozsahu samostatně nebo v součinnosti s příslušným podřízeným regionálním velitelstvím NATO;

- c. **taktické přesuny** – spočívají ve schopnostech soustředit ozbrojené síly na potřebné místo v rámci stanoveného prostoru operace (činnosti). Jsou plánovány a prováděny samostatně pod velením příslušných velitelů taktické úrovně velení a řízení nebo v součinnosti s příslušným velitelstvím NATO.

6.4.3 Vojenská přeprava

0621. Vojenská přeprava se provádí ve všech operacích jako součást vojenské dopravy. Jejím prostřednictvím se uskutečňuje přemístění vojenských jednotek, přeprava vojenského materiálu a ostatního majetku neorganickými dopravními prostředky.
0622. Obecné principy vojenských operací a jejich podpory jsou uplatňovány i v oblasti vojenských přesunů a přepravy. Jedná se zejména o tyto principy⁴⁴:
- a. **kolektivní odpovědnost** – v případě mnohonárodních operací má NATO a vysílající státy kolektivní odpovědnost za přesuny a přepravu. Tato odpovědnost začíná procesem plánování přesunů a přepravy, přes strategické rozmístění sil, přijetí, soustředění a ná-

⁴⁴ Vybrané principy z AJP-4.4 Spojenecká společná doktrína pro přesuny a přepravu

sledné přesuny do oblasti operace, udržení sil a končí fází stažení sil z operace. Velitel operace odpovídá za stanovení priorit přesunů, požadavků na přepravu a koordinaci přesunů a přepravy v plánech i při jejich realizaci;

- b. **spolupráce** – musí probíhat mezi velitelem operace a národními vojenskými i civilními dopravními úřady. Může být dvoustranná nebo vícestranná. Zahrnuje zejména využívání dopravních prostředků daných k dispozici jednotlivými (účastnickými) státy pro použití jinými státy nebo prostředků daných k dispozici jednotlivými státy ve prospěch velitele operace;
- c. **flexibilita a jednoduchost** – dopravní plány a postupy musí být jednoduché a flexibilní a musí umožňovat změny při realizaci;
- d. **standardizace** – nástroj k ujednocení procedur, což vede k usnadnění a zrychlení přesunů a přepravy. Aplikuje se jak na postupy, systémy a výcvik, tak i na vybavení;
- e. **sdílení informací** – výměna informací, týkajících se dopravy mezi vojenskými, případně i civilními dopravními úřady z důvodu účinného plánování a realizace úkolů dopravy.

0623. Odpovědnost za vojenské přesuny a přepravu vychází z ratifikovaných spojeneckých zásad pro přesuny a přepravu ozbrojených sil členských států NATO.

Velitel mnohonárodních sil je odpovědný za zahájení, stanovení priorit, koordinaci a bezproblémový průběh rozmístování a doplňování zásob příslušných sil ve spolupráci s účastnickými státy.

Česká republika jako každý jiný **vysílající stát** odpovídá za zabezpečení dopravních prostředků, plánování a řízení přesunů a přepravy národních sil z domovských základů do prostoru konečného určení, za přepravu potřebné pro zásobování a za přemístění a stažení sil.

Česká republika jako každý jiný **hostitelský stát** odpovídá za schvalování, koordinaci a řízení vzdušných a pozemních přesunů a přepravy na svém území k zabezpečení operací NATO a za schvalování přesunů a přepravy v souladu s požadavky vysílajících států a operačními požadavky příslušných velitelů. K tomuto účelu je vytvořeno Národní koordinační středisko pro přesuny (National movement Coordination Centre – NMCC).

0624. Za přípravu a zpracování směrnic, postupů a za organizaci přesunů a přepravy odpovídají příslušné vojenské i civilní orgány ČR. Česká republika dále odpovídá za zabezpečení dostatečných prostředků pro rozmístění, přepravu pro doplňování zásob a přemístování vlastních sil. V případě mnohonárodní operace mohou zúčastněné země identifikovat prostředky (volnou přepravní kapacitu) dostupné pro využití jinými zeměmi a vyčlenit je ve prospěch velitele operace. Česká republika na vyžádání velitele operace může umožnit vyčlenění vojenských dopravních prostředků, které nejsou určeny pro její národní potřebu a v daný okamžik jsou volné.
0625. Zabezpečení vojsk civilními dopravními prostředky je jedním ze základních způsobů vedoucích k dosažení požadované pružnosti dopravy při plnění operačních požadavků AČR. K tomu je nezbytná úzká spolupráce orgánů vojenské dopravy s příslušnými orgány státní správy. Na úrovni NATO je tato činnost realizována cestou spojeneckých civilních dopravních rad a výborů civilního nouzového plánování v otázkách hodnocení a definování schopností, dostupnosti a uskutečnitelnosti operačních cílů pomocí civilních prostředků. Dopravní prostředky je možné pořizovat ze zdrojů v ČR nebo v zahraničí.

6.5 Zabezpečení a podpora činnosti vojsk

0626. Jedná se o souhrn opatření a činností sil bojového zabezpečení⁴⁵ a sil bojové podpory⁴⁶, který vytváří podmínky k úspěšnému splnění primárních úkolů vojsk. Patří sem opatření k zabezpečení osob, majetku (vojenského materiálu) a činnosti orgánů a míst velení. Tato opatření se organizují a realizují v rámci personálního, zpravodajského, geografického, hydrometeorologického, ženiijního, chemického, logistického, zdravotnického, veterinárního, finančního, komunikačního a informačního zabezpečení a policejní ochrany, a to buď organickými silami a prostředky vojsk, nebo formou jejich podpory k tomu určených sil a prostředků.

⁴⁵ *Síly bojového zabezpečení mají primárně schopnost všestranného zabezpečení činnosti národních sil a poté v případě možnosti mohou být pověřeny zabezpečením sil a prostředků jiných rezortů, případně jiných zemí*

⁴⁶ *Síly bojové podpory mají schopnosti letálního i neletálního, především výběrového působení na protivníka, na jeho objekty a systémy a případně na další aktéry nacházející se v prostoru operace, schopnosti získávání nezbytných informací o protivníkovi, o dalších aktérech, o prostředí činnosti vlastních vojsk ve prospěch rozhodovacího procesu velitelů a ve prospěch navádění prostředků působení. Dalším úkolem těchto sil je vytvářet nezbytné podmínky pro činnost vlastních vojsk a ztěžovat činnost sil protivníka*

6.5.1 Personální zabezpečení

0627. Představuje souhrn opatření, přijímaných k zajištění nepřetržitého obsazení všech funkčních míst v organizační struktuře vojsk nasazených v operaci vojenskými osobami s požadovanou úrovní odborné, morální, fyzické a jiné připravenosti k plnění požadovaných úkolů v operaci. Personální zabezpečení hraje významnou roli zejména v případě značného rozsahu operace (z hlediska doby jejího trvání a rozsahu v ní nasazených sil a prostředků) a z toho plynoucí nutnosti zajištění průběžné obměny (rotace) nasazených osob a průběžného doplňování (úhrady) ztrát. Realizace tohoto požadavku ovlivňuje jak systém personální akvizice, tak systém přípravy a výcviku nově přijímaných vojenských profesionálů, vzhledem ke značné časové náročnosti procesu jejich výběru, přípravy a výcviku.

6.5.2 Zpravodajská podpora a zabezpečení

0628. Vojenské zpravodajství jako součást Ministerstva obrany České republiky plní úkoly podle zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších předpisů. V rámci své zákonné působnosti se podílí na **zpravodajské podpoře** jednotek AČR. Zejména se jedná o zpravodajskou podporu kontingentů AČR v místě nasazení včetně zabezpečení informací o záměrech a činnostech zahraničních zpravodajských služeb působících jak na území ČR proti rezortu obrany, tak proti kontingentům AČR v zahraničí – kontrarozvědná činnost. Současně Vojenské zpravodajství disponuje speciálními silami, které úzce spolupracují s AČR a s aliančními partnery při zabezpečování zejména zahraničních misí.

0629. **Zpravodajské zabezpečení**⁴⁷ AČR je všezdrojovým zpravodajstvím určeným k podpoře rozhodovacího procesu velitelů všech stupňů.

0630. K naplnění všech schopností všezdrojového zpravodajství je v AČR budován „systém zpravodajství, sledování a průzkumu“ (Intelligence, Surveillance and Reconnaissance – ISR), který umožní získání a zpracování informací a jejich předání uživatelům v čase blízkém reálnému.

⁴⁷ *Síly a prostředky průzkumu a EB při nasazení do operací mimo území ČR jsou zahrnuty do sil bojové podpory*

0631. Hlavním úkolem zpravodajského zabezpečení je získávání informací o protivníkovi, terénu, počasí a dalších objektech zpravodajského zájmu, jejich hodnocení, tvorba závěrů ve formě zpravodajských informací a distribuce uživatelům. Při vedení informačních operací může být jejich obsahem i aktivní ovlivňování protivníka dezinformacemi a jinými aktivitami.

6.5.3 Geografické zabezpečení⁴⁸

0632. Je proces sběru a shromažďování informací o charakteru území, tvorby a zásobování ozbrojených sil pozemními, leteckými a speciálními mapami, plány měst, fotodokumenty, topografickými, geodetickými, geofyzikálními, astronomickými a vojensko-geografickými podklady, informacemi a analýzami terénu, dále jejich průběžná aktualizace a údržba a zajišťování přímé geografické podpory ozbrojených sil. Je tvořeno souhrnem opatření a činností, jejichž cílem je zabezpečit velitele, štáby, svazky, útvary a jednotky geografickými podklady a informacemi nezbytnými pro jejich činnost. Geografické zabezpečení zahrnuje geografickou přípravu teritoria, spočívající v trvalém sběru vojensko-geografických podkladů a informací z území ČR a prostoru geografického zájmu NATO nebo EU, poskytování aktuálních specifických informací a podkladů, vztahujících se k následně předpokládané bojové činnosti vojsk, vojensko-geografickou přípravu velitelů, štábů a vojsk a poradenskou a expertní činnost v oblasti vojenské geografie. Rozhodující opatření geografického zabezpečení se uskutečňují již v míru.

6.5.4 Hydrometeorologické zabezpečení⁴⁹

0633. Je proces sběru, zpracování a distribuce hydrometeorologických informací, které jsou zaměřeny ke zjišťování údajů o skutečné a předpokládané hydrometeorologické situaci, zvláštěnostech podnebí, vodního režimu a průchodnosti terénu. Jeho hlavním úkolem je sběr, zpracování, předávání a zobrazení hydrometeorologických informací v reálném čase jako nezbytné informace každé etapy rozhodovacího procesu plánování a organizace vedení operace. Tvoří souhrn opatření, jejichž cílem je

⁴⁸ Při nasazení do operací mimo území ČR jsou tyto síly zahrnuty do sil bojového zabezpečení

⁴⁹ Při nasazení do operací mimo území ČR jsou tyto síly zahrnuty do sil bojového zabezpečení

včas připravit podklady a komplexně vyhodnotit vlivy meteorologických a hydrologických podmínek na bojovou činnost, přesuny vojsk, tělesnou a duševní kondici vojsk a na jejich logistickou podporu.

6.5.5 Ženíjní zabezpečení a ženíjní podpora⁵⁰

0634. Je soubor úkolů a opatření potřebných ke splnění cílů konkrétní činnosti vojsk ve všech fázích operace. Zahrnuje ženíjní opatření k zabezpečení pohybu vlastních vojsk, k omezení činnosti protivníka, k uchování bojeschopnosti vojsk a opatření všeobecné ženíjní podpory. Opatření ženíjního zabezpečení uskutečňují útvary a jednotky všech druhů vojsk vlastními silami. Nejsložitější a specifická opatření, vyžadující zvláštní přípravu osob, použití speciální techniky, munice a materiálu, realizují jednotky ženíjního vojska.
0635. **Ženíjní podporou boje** (Combat Support Engineering) se rozumí účast útvarů a jednotek ženíjního vojska na plnění bojových úkolů ženíjního zabezpečení, souvisejících s přímou podporou probíhajících nebo nadcházejících operací. Ženíjní podpora boje zahrnuje celou škálu činností, od poskytování ženíjních doporučení až po realizaci nejsložitějších ženíjních opatření ve prospěch činnosti vojsk.⁵¹
0636. Ženíjní podpora vojsk (Force Support Engineering) v oblasti ženíjního zabezpečení zahrnuje delší dobu trvající plánovanou nepřímou podporu probíhajících či budoucích operací a plnění úkolů spojených s udržováním sil v průběhu všech fází operace.

⁵⁰ Jsou to ženíjní opatření zahrnující jak ženíjní podporu vojsk, tak i ženíjní podporu boje, prováděná ve prospěch všech složek AČR k přizpůsobení fyzického operačního prostředí. Definice schválena v Bruselu 10. 10. 2008 na Military Committee Terminology Conference – MCTC

⁵¹ Jsou prováděny ženíjními jednotkami všech složek AČR k podpoře pozemních, vzdušných, námořních, informačních, kosmických operací a operací speciálních sil, s důrazem na rychlost provedení

6.5.6 Chemické zabezpečení

0637. **Chemické zabezpečení** Chemical, Biological, Radiological and Nuclear (CBRN) Defense Support tvoří souhrn opatření, jejichž cílem je vytvořit svazkům, útvarům, jednotkám a zařízením potřebné podmínky ke splnění jejich úkolů po napadení ZHN a činnosti v prostorech kontaminovaných radioaktivními a toxickými látkami a podílet se na jejich ochraně. Zahrnuje monitorování radiační a chemické situace, ochranu osob, techniky svazků, útvarů a jednotek (objektů) proti účinkům radioaktivních a toxických látek, dekontaminaci osob techniky, zařízení, terénu, cest a objektů a použití dýmu a zápalných látek. Opatření chemického zabezpečení uskutečňují útvary a jednotky vlastními silami. Pouze nejsložitější a specifická opatření, vyžadující zvláštní přípravu osob a použití speciální techniky, realizují jednotky chemického vojska⁵².

⁵² *Jednotky chemického vojska jsou při nasazení do operace mimo území ČR součástí bojové podpory*

6.5.7 Logistická podpora

0638. **Logistická podpora** spočívá v koordinovaném plánování, řízení a provádění všech činností a služeb, souvisejících s pořízováním, dodávkami a zásobováním, údržbou, vyprošťováním, vytěžováním, evakuací, opravami a kalibracemi výzbroje a vojenského materiálu, přesuny a přepravou osob a veškerého majetku, poskytováním služeb logistiky v oblastech péče o vojáka, požární ochrany i úklidu bojiště. Je zajišťována opatřeními a prostředky, určenými k zabezpečení bojové činnosti v prostoru operace a v mírových posádkách, ke kterým je vytvářena potřebná logistická infrastruktura.
0639. Jednotlivé státy a NATO⁵³ jako alianční uskupení mají společnou odpovědnost za logistickou podporu operací. To by mělo vést ke společnému poskytování a používání sil a prostředků logistiky pro co nejučinnější zabezpečení jednotek. Standardizace a mezinárodní spolupráce jsou základem pro pružné a účinné využití logistické podpory.
0640. Nasazeným silám AČR je v operaci poskytována logistická podpora I. a II. úrovně. **Logistická podpora I. úrovně** je zajišťována organickými jednotkami logistické podpory zasazených jednotek (útvary). **Logistická podpora II. úrovně** je zajištěna buď národním prvkem pro zabezpečení (National Support Element – NSE), nebo mnohonárodními integrovanými logistickými jednotkami⁵⁴.
0641. V rámci logistické podpory I. úrovně se realizuje doprava a udržování bojových a ostatních předepsaných zásob, doplňování spotřebovaného nebo úhrada poškozeného vojenského materiálu a ostatního majetku, provádění běžných oprav výzbroje, techniky a materiálu a zajišťování (poskytování) služeb logistiky.
0642. Logistická podpora II. úrovně zahrnuje logistickou podporu přesunů a přepravy jednotek a materiálu, zásobování, opravy a odsuny výzbroje, techniky a vojenského materiálu, zabezpečení personálu, údržbu a opravy infrastruktury a smluvní zajištění v prostoru činnosti (operace).

⁵³ MC 319

⁵⁴ *V případě nasazení do operací mimo území ČR jsou síly a prostředky nasaditelné logistiky součástí sil bojového zabezpečení*

0643. Logistická podpora jednotek AČR v zahraničí je zpravidla zajišťována ze zdrojů ČR. V tomto případě spočívá na ČR odpovědnost za dopravu, vytvoření a doplňování zásob, provádění údržby a oprav techniky a vojenského materiálu (majetku) i zabezpečení služeb vlastním jednotkám. Pro logistickou podporu vyčleněných sil AČR lze podle možností v prostoru operace (činnosti) využít některé ze způsobů mnohonárodní logistické podpory, což vede k úsporám lidských, materiálových a finančních zdrojů.

0644. **Charakter úkolů** plněných logistikou se mění podle úrovně vedení bojové činnosti, fáze, druhu a intenzity boje nebo operace:

- a. **ve fázi přípravy sil** a prostředků v ČR se plní tyto hlavní úkoly: operační plánování a příprava systému logistické podpory, kontrola a doplnění vojenského materiálu (včetně zásob), údržba a opravy výzbroje, techniky a ostatního majetku. Dále se plánují přesuny a přepravy, rekognoskace, zajišťují se osy přesunů, aktivují se zdroje v ČR a připravuje se smluvní zajištění k podpoře sil v zahraničí;
- b. **ve fázi zasazení sil** a prostředků se plní tyto hlavní úkoly: logistická podpora přesunu do míst nasazení, přeprava potřebného majetku a vojenského materiálu (zařízení). Vytváří se systém logistické podpory operace s důrazem na zásobování, zabezpečení personálu a infrastruktury a dalších služeb AČR včetně teritoriálních prvků, s využitím možností civilního sektoru, aktivují se systémy velení a řízení logistiky a navazuje se součinnost v prostoru nasazení;

- c. **v průběhu operace** plní logistika tyto hlavní úkoly: udržuje efektivnost systému zásobování, poskytuje služby a opravářské činnosti AČR. Udržují se zásoby na předepsané úrovni, provádí se údržba a opravy vojenské techniky a vojenského materiálu, včetně doplňování a výměny poškozené nebo zničené výzbroje a techniky. Zabezpečuje se personál a infrastruktura, logistická podpora odpočinku a volného času osob a podle možnosti se logistika podílí na poskytování humanitární pomoci;
- d. **po ukončení operace** ve fázi stažení a odsunu sil a prostředků plní logistika tyto úkoly: logistickou podporu vyvedení a soustředění sil, upřesnění zpracovaných plánů a logistickou podporu přesunů, deaktivaci systému logistické podpory operace (činnosti) a odsun sil a prostředků logistiky po ukončení činnosti;

- e. **obnova bojeschopnosti** je závěrečnou fází logistické podpory jednotek po ukončení operace nebo po návratu do ČR. V této fázi budou jednotky napojeny na mírové logistické systémy. Použitý vojenský materiál (majetek) a technika musí být ošetřeny, opraveny, doplněny a připraveny k plnění dalších úkolů.

0645. Zásoby v prostoru operace udržují vyčleněné síly minimálně na 30 dnů samostatné činnosti, z toho u jednotky ve výši 7 standardních denních dávek spotřeby (Standard Day Of Supply – SDOS) a u národního podpůrného prvku (National Support Element – NSE) ve výši 23 SDOS. U náhradních dílů jsou udržovány zásoby až na 6 měsíců činnosti. Výše zásob může být upřesněna velitelem operace.
0646. Logistická podpora z území ČR je realizována nákupem vojenského materiálu (majetku) cestou akvizičních pracovišť a Správy státních hmotných rezerv (SSHR). Pro zásobování vyčleněných sil mimo území ČR se vytváří NSE.

Národní podpůrný prvek je klíčovým spojovacím a výkonným prvkem logistické podpory mezi vyčleněnými silami AČR a základnami na území ČR v oblasti logistiky, zdravotnického (veterinárního) a finančního zabezpečení, personální a administrativní podpory. Jeho posláním je zajistit vlastní síly a podílet se na společné logistické podpoře mnohonárodních sil v operaci.

Úroveň použití sil a prostředků NSE závisí na velikosti národního příspěvku v mnohonárodní operaci. Národní podpůrný prvek zastupuje zájmy ČR vůči národním prvkům jiných vysílajících států, místním správním orgánům i dodavatelským subjektům. NSE podléhá národní struktuře velení a je odborným orgánem velitele vyčleněných sil AČR.

0647. **Zdroje logistické podpory.** Pro logistickou podporu ve všech fázích operace jsou na národní náklady pořizovány a udržovány národní logistické zdroje podle následujících zásad:

- a. logistická podpora AČR se realizuje z věcných zdrojů AČR, nákupem majetku, zajišťováním (pořizováním) služeb a krytím platových, mzdových a osobních výdajů, spojených s nasazením vyčleněných sil na základě podrobné specifikace výdajů;
- b. civilní zdroje mohou doplnit vojenské. Civilní vybavení, zboží a služby mohou být využity k poskytnutí včasné a účinné logistické podpory pro jakoukoli operaci NATO a EU nebo operaci pod vedením NATO nebo EU. Podpora založená na civilních zdrojích však může být použita pouze v případě, že splňuje operační požadavky vyčleněných sil;
- c. orgány logistiky AČR musí přistupovat k řešení úkolů logistické podpory pružně, hledat nová, účinná, třeba i netradiční řešení přímo v místě nasazení s ohledem na vzniklou situaci a stanovený úkol.

Struktura velení a řízení logistiky v prostoru operace bude záviset na rozsahu a charakteru operace, charakteru prostoru operace, na tom, zda vyčleněné síly AČR budou operovat nezávisle, nebo v mnohonárodním rámci a na množství dalších ovlivňujících faktorů.

6.5.8 Zdravotnické zabezpečení

0648. V operaci představuje souhrn opatření, zabezpečujících rozvinutí systému léčebně-odsunového a hygienicko-protiepidemického zabezpečení a systému ochrany před bojovými biologickými prostředky vojsk v potřebném časovém rozmezí a struktuře. Rozhodující zásadou pro systém zdravotnického zabezpečení vojsk je přiblížit lékařskou pomoc co nejbližše operujícím jednotkám a zajistit poskytnutí maximálního rozsahu zdravotnické péče bez časových prodlev. Součástí zdravotnického zabezpečení je i veterinární zabezpečení, převážně v oblasti ochrany vojsk proti antropozoonózám a zdravotní nezávadnosti potravin a surovin, používaných pro stravování.

0649. Organizace zdravotnického zabezpečení v operaci je založena na polních zdravotnických zařízeních⁵⁵ první až třetí úrovně. Zahrnuje činnosti

⁵⁵ *Síly a prostředky VZdrSl jsou při nasazení do operací mimo území ČR součástí sil bojového zabezpečení*

počínaje včasnou stabilizací a zdravotnickým odsunem raněných, zasažených a nemocných z bojiště, přes navazující nepřetržitou komplexní léčebnou péči během dočasné hospitalizace na polních zdravotnických etapách, až po jejich úplné vyléčení nebo zdravotnický (strategický) odsun do stacionárních zdravotnických zařízení na území státu.

6.5.9 Komunikační a informační zabezpečení

0650. Tvoří souhrn opatření, která umožňují přenos a zpracování informací a zpráv potřebných pro procesy velení a řízení vojsk. Realizuje se spojovacím útvarem, základnou KIS, organickými spojovacími jednotkami útvarů a svazků a dalšími vojenskými zařízeními prostřednictvím služeb a využitím schopností komunikačních a informačních systémů (KIS).
0651. V prostorech operačního nasazení vojsk opatření komunikačního a informačního zabezpečení zahrnují nasazení sil a prostředků nasaditelné mobilní infrastruktury KIS a nasazení sil a prostředků KIS v bojových prostředcích a zabezpečovací technice. Na území ČR tato opatření zahrnují nasazení sil a prostředků stacionární infrastruktury KIS pro potřeby rezortu obrany, komunikaci s ostatními rezorty, s orgány NATO a EU a s orgány rezortu obrany v zahraničí.

6.5.10 Finanční zabezpečení

0652. Zajištění finančních prostředků a jejich efektivní využití je základem pro úspěch každé operace. Hlavním zdrojem finančních prostředků, které jsou určeny k financování potřeb součástí rezortu, jsou rozpočtové prostředky přidělené ze státního rozpočtu, kapitoly MO ČR. Mimo těchto prostředků jsou ve stanovených případech v souladu s ustanoveními interních normativních aktů (INA) využívány mimorozpočtové zdroje anebo zdroje NATO a EU. Pokud dojde ke schválení rozpočtu na operaci NATO, pak jsou finanční prostředky poskytovány prostřednictvím Výboru NATO pro rozpočet (Military Budget Committee – MBC) anebo prostřednictvím Programu bezpečnostních investic NATO (NATO Security Investment Program – NSIP) na základě schválení Výboru pro infrastrukturu NATO (NATO Infrastructure Committee – IC) po odsouhlasení navržených projektů. Pro financování vojenských operací EU byl vytvořen finanční mechanismus ATHENA (viz rozhodnutí Rady EU 2004/197/CFPS, ve znění rozhodnutí 2008/975/CFSP), který je řízen z pověření zvláštního výboru správcem, velitelem příslušné operace a účetním. Návrh rozpočtu na každou vojenskou operaci EU schvaluje zvláštní výbor složený z jednoho zástupce každého zúčastněného členského státu.

6.5.11 Policejní ochrana

0653. Je komplex opatření, postupů a činností, za použití sil a prostředků Vojenské policie, k realizaci úkolů při ochraně jednotek a uskupení AČR v rozsahu působnosti Vojenské policie, a to jak na území ČR, tak i při vyslání do zahraničí, kde navíc pracuje v souladu se standardy Vojenské policie NATO⁵⁶.

Vojenská policie plní úkoly zejména v těchto oblastech:

- a. odhalování trestné činnosti, zjišťování pachatelů a stanovení a realizace opatření k předcházení trestné činnosti;
- b. prevence sociálně nežádoucích jevů;
- c. dohled nad bezpečností provozu a zabezpečení přesunů vozidel ozbrojených sil, vyšetřování dopravních nehod;
- d. zabezpečení kázně a pořádku ve vojenských objektech a na veřejnosti;

⁵⁶ *Síly a prostředky VP jsou při nasazení do operací mimo území ČR zpravidla součástí sil bojového zabezpečení*

- e. policejní ochrana vybraných vojenských objektů, materiálu a chráněných osob;
- f. styk s orgány hostitelského státu;
- g. sběr policejních informací;
- h. vyhledávání ztracených příslušníků.

6.5.12 Zabezpečení hostitelským státem

0654. Zabezpečení hostitelským státem (HNS) je součástí operační přípravy státního území ČR a tvoří souhrn opatření, jejichž cílem je poskytnout civilní a vojenskou pomoc při přípravě a vedení operací (podle čl. 5 WS nebo mimo čl. 5 WS) spojeneckým ozbrojeným silám a organizacím NATO nebo jiných států, které působí na území ČR (jako hostitelského státu), nebo území ČR využívají k přesunům, případně jako výchozí prostor pro operace⁵⁷.

⁵⁷ Při poskytování hostitelského zabezpečení ve prospěch spojeneckých ozbrojených sil lze ukládat fyzickým a právnickým osobám povinnosti uvedené v zákoně č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky. Pro pobyt příslušníků ozbrojených sil jiných států na území ČR při přípravě a vedení operací jak podle čl. 5 WS, tak mimo čl. 5 WS se uplatní ustanovení zákona č. 310/1999 Sb., o pobytu ozbrojených sil jiných států na území České republiky

Jedná se o následující oblasti:

- a. využití civilní i vojenské infrastruktury umožňující přijetí, soustředění, další pohyb a integraci spojeneckých sil do sestavy;
- b. komunikační a informační zabezpečení;
- c. uskladnění vojenského materiálu, včetně munice (dočasná skladiště, depozita apod.);
- d. využití vojenských výcvikových prostorů (návuk manévru, střelnice pro přímou i nepřímou střelbu, součinnostní cvičiště);
- e. zabezpečení pohonnými hmotami a mazivy (PHM);
- f. zdravotnické a veterinární zabezpečení;
- g. zabezpečení potravinami, případně hotovou stravou;
- h. dodávky ženíjního a stavebního materiálu;
- i. zabezpečení pitnou a užitkovou vodou;
- j. zabezpečení elektrickou energií;
- k. ochrana aliančních sil v prostorech soustředění a při přesunu;
- l. řízení přesunů a dopravy;
- m. asistence Vojenské policie i Policie ČR;
- n. ubytovací a stavební zabezpečení;
- o. oprava poškozených zařízení (komunikace, letiště, železniční vykládací stanice apod.) využívaných spojeneckými vojsky;
- p. izolace zadržovaných osob a zajatců, jejich zabezpečení;
- q. úklid bojiště;
- r. odminování (Explosive Ordnance Disposal – EOD);
- s. ustanovení styčných prvků všech organizací podílejících se na HNS (včetně civilních);
- t. překladatelské, tlumočnické činnosti;
- u. kulturní zabezpečení vojsk spojeneckých sil;
- v. zabezpečení evakuovaných osob a uprchlíků.

0655. Podmínky HNS pro vojenské operace podle čl. 5 WS i mimo čl. 5 WS jsou stanoveny v mezinárodních smlouvách, dalších bilaterálních nebo multilaterálních normativních dokumentech a standardizačních dohodách NATO (NATO Standardization agreement – STANAG). Pro prvotní plánování je zpracován Katalog HNS České republiky.
0656. **Zabezpečení plnění úkolů HNS.** Pro HNS je využívána řada služeb a organizací i z civilního sektoru. Na území ČR je ze strany spojeneckého velitele činnost koordinována koordinačním centrem pro podporu hostitelskou zemí (Host Nation Support Coordination Centre – HN-SCC), které by mělo působit v blízkosti mnohonárodního společného střediska logistiky (Multinational Joint Logistic Centre – MJLC) s možností spojení na vojenské a civilní orgány (dopravní, policie apod.), včetně spojení na komerční organizace podílející se na plnění úkolů HNS. V souladu s přijatými zásadami HNS ČR stanoví tzv. jediný styčný orgán (Single Point of Contact – SPOC) – sekce logistiky MO.
0657. HNS je možné využít i silami AČR působícími na teritoriu jiných hostitelských států. Orgány vojenskostrategického stupně velení jsou povinny vytvořit všechny legislativní i organizační předpoklady k tomu, aby systém HNS byl využit co nejefektivněji. Proces plánování a realizace HNS zahrnuje tři fáze:
- » **první fáze** – stát (státy), který vyžaduje HNS, stanovuje na základě analýzy úkolu požadavky na HNS;
 - » **druhá fáze** – vypracování návrhu rámcového normativního dokumentu zpravidla nazvaného „memorandum o porozumění“ (Memorandum of Understanding – MOU) o podmínkách HNS mezi hostitelským státem a státem (státy), který přijímá HNS;
 - » **třetí fáze** – zpracování prováděcích normativních dokumentů zpravidla nazvaných „technická ujednání“ (Technical Agreement – TA), které navazují na rámcový normativní dokument o HNS a dále jej rozvíjejí a upřesňují. Prováděcí normativní dokumenty o HNS obsahují podrobnosti o pozemním, vzdušném, bezpečnostním, dopravním, spojovacím zabezpečení apod.

Pokud je proces plánování a realizace HNS organizován pod velením strategického velitelství NATO, zahrnuje pět fází.

První fáze. *Strategické velitelství NATO stanovuje na základě analýzy úkolu požadavky na HNS.*

Druhá fáze. *Vypracování návrhu rámcového normativního dokumentu (Memorandum of Understanding – MOU) o podmínkách HNS mezi vysílajícím státem, který bude přijímat HNS, a strategickým velitelstvím NATO. Určený velitel NATO současně stanoví koncepci zabezpečení HNS (Concept of Requirements – COR).*

Třetí fáze. *Zpracování prováděcích normativních dokumentů vojenských technických dohod (Military Technical Agreement – MTA), které navazují na rámcový normativní dokument o HNS a rozvíjejí jej. Prováděcí normativní dokumenty o HNS obsahují podrobnosti o pozemním, vzdušném, bezpečnostním, dopravním, spojovacím zabezpečení apod.*

Čtvrtá fáze. *Vypracování návrhu společného plánu hostitelského státu a strategického velitelství NATO, který bude obsahovat způsob plnění požadavků vysílajících států a formu úhrady za HNS.*

Pátá fáze. *Zdokonalení operačních plánů.*

V rámci plánování a přípravy opatření HNS se plní zejména tyto úkoly⁵⁸:

- a. pravidelné konzultace a revidování plánů NATO na vojenskou pomoc spojeneckých sil s nutností působit na území ČR;
- b. vyčleňování části infrastruktury pro zabezpečení přijetí sil, jejich rozmístění, soustředění, další pohyb a integraci do sestavy;
- c. vytváření právního rámce pro operace spojeneckých jednotek na vlastním území;
- d. budování a údržba infrastruktury, která je financována v rámci investičního programu NATO pro zajištění bezpečnosti (NATO Security Investment Programme – NSIP);
- e. vyčleňování části zdravotnické a veterinární kapacity na podporu posil.

⁵⁸ Pro zabezpečení podpory hostitelským státem (HNS) byla zpracována Doktrína AD 4.5 „Zabezpečení hostitelským státem“ a dvojjazyčný katalog možností a kapacit ČR v tištěné i elektronické podobě. Katalog obsahuje vhodné tranzitní trasy, využívající určenou silniční a železniční síť a vyčleněná letiště v rámci operační přípravy státního území. Dále uvádí možné využití infrastruktury rezortu MO a ČR pro činnost spojeneckých sil na území ČR

KAPITOLA 7

ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY A BUDOUCÍ OPERACE

7.1 Požadavky na Armádu České republiky

0700. Další vývoj operačního použití AČR bude záviset na množství faktorů, které lze jen obtížně předvídat. Současná operační praxe přináší řadu poznatků, ze kterých lze vyvodit některé tendence, které budou determinovat budoucí vývoj organizačních struktur, výzbroje, požadavků na vycvičenost sil, doktríny, zabezpečení i infrastrukturu. Základním a určujícím činitelem je předpokládaný vývoj operačního prostředí, ve kterém mohou síly a prostředky AČR, ale i spojenců a koaličních partnerů působit.
0701. **Síly a prostředky** AČR musí být schopny působit ve spolupráci s celou řadou dalších nevojenských organizací, s nimiž budou koordinovat své aktivity.
0702. Znovuobnovení míru a stabilizace státu nebo regionu závisejí na zajištění stabilního bezpečnostního prostředí a na obnovení politických, ekonomických a sociálních funkcí státních a místních autorit, což vyžaduje schopnost AČR podílet se na těchto stabilizačních aktivitách. Spolupráce s civilním obyvatelstvem je stěžejní a vyžaduje důkladnou a flexibilní přípravu personálu AČR.
0703. Řešení konfliktu či krize prostředky AČR, splnění vojenských cílů operace a následná stabilizace regionu či země v rámci řešení politických cílů operace vyžaduje schopnost dlouhodobé udržitelnosti sil AČR v operaci. Dlouhodobý charakter operací zaměřených na post-konfliktní stabilizaci představuje dlouhodobou zátěž pro ČR s významnými požadavky na zdroje, bez kterých nelze operace zahajovat. K tomu AČR předkládá politickému vedení analýzy potřeb finančního zabezpečení nezbytného k provedení budoucí úspěšné operace.

0704. Pro globální konflikt vysoké intenzity nebudou, v mírové struktuře AČR, vytvářeny potřebné schopnosti u všech sil. Předpokládaná doba varování by měla vytvořit podmínky pro výstavbu potřebných sil, včetně rozvinutí systému mobilizačního doplňování.
0705. Síly a prostředky AČR mohou operačně působit v rámci aliančních (koaličních) sil pod integrovaným mezinárodním velením. Tyto síly budou mít všestrannou převahu nad protivníkem, schopnost působit letátními i neletátními prostředky a dlouhodobě působit mimo vlastní území.
0706. **Velitelská struktura** je vymezována požadavky na velení a řízení sil, které musí být schopné plnit úkoly vyplývající z politicko-vojenských ambicí ČR a z požadavků NATO a EU na výstavbu sil. Nasaditelná velitelská struktura s využitím principu Reach Back bude budována pro velení a řízení v operacích maximálně do úrovně brigádního úkolového uskupení se schopností velet a řídit také mezinárodní síly, které mohou být součástí tohoto brigádního nebo praporečnického úkolového uskupení.
0707. Stacionární (stálá) velitelství a štáby budou minimalizovány a připraveny vyčlenit své organické prvky (moduly), případně jednotlivce pro zajištění udržitelnosti velení a řízení v operacích. Tato velitelství jsou funkčně předurčena k řízení výstavby, rozvoje, přípravy a výcviku sil. Bude minimalizován rozsah jejich zabezpečovacích jednotek. Nebojové funkce budou zabezpečovány civilním personálem.

0708. **Velení a řízení** je podporováno odolným informačním systémem, který bude začleněn v integrovaném prostředí (NEC) a bude umožňovat oboustranné sdílení a využívání informací. Proces rozhodování v operačních štábech bude podporován zajištěním vazby na vlastní a spojecké analytické a informační zdroje.
0709. **Struktura sil.** AČR disponuje souborem sil, vysoce účinných a odolných, plně nasaditelných, interoperabilních, dlouhodobě udržitelných, modulárně strukturovaných a univerzálně využitelných v celém spektru operací, s moderním velením a řízením, schopných účinně koordinovat své aktivity s vojenskými i nevojenskými účastníky. Do společného souboru schopností NATO (EU) bude AČR přispívat operačními schopnostmi, ve kterých dosahuje mezinárodního uznání.

*Základem této struktury je **modularita**. Z organizačně vytvořených modulárních taktických prvků se budou tvořit společná národní a mnohonárodní úkolová uskupení. Jejich kvalitativní i kvantitativní parametry musí odpovídat charakteru plněných úkolů. Jednotky všech druhů vojsk a služeb různého stupně velení budou vyčleňovány pro potřeby vytváření společných mnohonárodních úkolových uskupení. Schopnosti budou přizpůsobovány konkrétním potřebám operace. Základním modulárním prvkem je stupeň družstvo/osádka/obsluha.*

ZÁVĚR

Doktrína AČR poskytuje vodítko k rozvoji a efektivnímu použití sil a prostředků AČR v celém spektru soudobých vojenských a nevojenských operací v národním i mnohonárodním kontextu. Implementaci Doktríny AČR zajišťují navazující a rozvíjející podřízené vojenské doktrinální dokumenty a předpisy, věnující se konkrétním činnostem a druhům vojsk.

Poznatky a zkušenosti AČR a armád ostatních států z bojových operací a cvičení, rozvoj vojenského myšlení, nové technologie a měnící se bezpečnostní hrozby, geopolitické prostředí jsou podnětem pro častější aktualizaci a při rozsáhlejších kvalitativních změnách i pro přepracování doktríny AČR.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

Seznam použitých anglických zkratk

ZKRATKA	Anglický výraz Český překlad
ACCS	<i>Air Command and Control System</i> Systém velení a řízení VzS
ADMINCON	<i>Administrative Control</i> Administrativní řízení
AJP	<i>Allied Joint Publication</i> Alianční společná publikace
AMCC	<i>Allied Movement Coordination Centre</i> Spojenecké středisko pro koordinaci přesunů (přepravy)
C2	<i>Command and Control</i> Velení a řízení
C3	<i>Command, Control and Communication</i> Systém velení, řízení a spojení
CA	<i>Comprehensive Approach</i> Komplexní přístup
CAOC	<i>Combined Air Operations Centre</i> Mnohonárodní operační středisko vzdušných sil
CBRN	<i>Chemical, Biological, Radiological and Nuclear</i> Chemické, biologické, radiologické a jaderné prostředky
CC	<i>Component Command</i> Složka velitelství sil
CEP	<i>Civil Emergency Planning</i> Civilní nouzové plánování
CI	<i>Counter-intelligence</i> Zpravodajská ochrana

ZKRATKA	Anglický výraz Český překlad
CIMIC	<i>Civil-Military Cooperation</i> Civilně-vojenská spolupráce
CJTF	<i>Combined Joint Task Force</i> Spojené (mnohonárodní) společné úkolové uskupení
COE	<i>Center of Excellence</i> Nepřekládá se
COIN	<i>Contingency Plans</i> Protipovstalecká operace
COPs	<i>Contingency Plans</i> Plány pro nepředvídané události
COR	<i>Concept of Requirements</i> Koncepte zabezpečení HNS
CRC	<i>Control and Reporting Centre</i> Středisko řízení a uvědomování
CRO	<i>Crisis Response Operation</i> Operace k řešení krizových situací
DDP	<i>Detailed Deployment Plan</i> Podrobný plán rozvinutí
DJSE	<i>Deployable Joint Staff Element</i> Nasaditelný společný štábní prvek
DJTFC	<i>Deployable Joint Task Forces Command</i> Nasaditelné velitelství společného úkolového uskupení
EBAO	<i>Effects-based approach to operation</i> Přístup k vedení operací založený na účincích
EOD	<i>Explosive Ordnance Disposal</i> Pyrotechnická asanace (činnost), likvidace výbušného materiálu
ESDP	<i>European Security Defence Policy</i> Evropská bezpečnostní a obranná politika

ZKRATKA	Anglický výraz Český překlad
EU	<i>European Union</i> Evropská unie
EU BG	<i>European Union Battle Group</i> Bojové taktické uskupení EU
FHQ	<i>Force Headquarter</i> Velitelství sil
FULLCOM	<i>Full Command</i> Úplné velení
ACO	<i>Allied Command Operation</i> Spojenecké velitelství pro operace
ACT	<i>Allied Command Transformation</i> Velitelství pro transformaci NATO
HN	<i>Host Nation</i> Hostitelský stát
HNS	<i>Host Nation Support</i> Podpora hostitelským státem (zemí)
HNSCC	<i>Host Nation Support Coordination Centre</i> Koordinační centrum pro podporu hostitelskou zemí
HUMINT	<i>Human Intelligence</i> Zpravodajství z lidských zdrojů
IED	<i>Improvised Explosive Device</i> Improvizované výbušné zařízení
IMS	<i>International Military Staff</i> Mezinárodní vojenský štáb
IOs	<i>International Organizations</i> Mezinárodní organizace
ISR	<i>Intelligence, Surveillance and Reconnaissance</i> Zpravodajství, sledování, zjišťování cílů a průzkum

ZKRATKA	Anglický výraz Český překlad
JFC	<i>Joint Force Command(er)</i> Velitelství (velitel) společných sil
JOA	<i>Joint Operation Area</i> Společný prostor operace
LOC	<i>Line of communication</i> Spojovací trasy, komunikace pro přesuny
LOGCON	<i>Logistics Control</i> Logistické řízení
MC	<i>Military Committee</i> Vojenský výbor NATO
MEDEVAC	<i>Medical Evacuation</i> Vzdušný zdravotnický odsun
METL	<i>Mission Essential Task List</i> Seznam (přehled) úkolů nezbytných pro plnění mise
M&T	<i>Movement and Transportation</i> Přesuny a přeprava
MJLC	<i>Multinational Joint Logistic Centre</i> Mnohonárodní společné logistické centrum
MNDDP	<i>Multi-National Detailed Deployment Plan</i> Podrobný plán rozvinutí mnohonárodních sil
MOU	<i>Memorandum of Understanding</i> Dohoda o porozumění
NAC	<i>North Atlantic Council</i> Severoatlantická rada
NATINADS	<i>NATO Integrated Air Defence System</i> Integrovaný systém protivzdušné obrany NATO
NCRS	<i>NATO Crisis Response System</i> Systém řešení krizových situací NATO

ZKRATKA	Anglický výraz Český překlad
NEC	<i>Network Enabled Capability</i> Nepřekládá se
NGA	<i>National Governmental Authority</i> Národní vládní autorita
NGOs	<i>Non-Governmental Organizations</i> Nevládní organizace
NMCC	<i>National Movement Coordination Centre</i> Národní koordinační středisko pro přesuny
NRF	<i>NATO Response Force</i> Síly reakce NATO
NSE	<i>National Support Element</i> Národní podpůrný prvek
NSIP	<i>NATO Security Investment Program</i> Investiční program NATO pro zajištění bezpečnosti
OHQ	<i>Operation Headquarter</i> Operační velitelství
OPCOM	<i>Operational Command</i> Operační velení
OPCON	<i>Operational Control</i> Operační řízení
OPLAN	<i>Operation plan</i> Operační plán
PfP	<i>Partnership for Peace</i> Partnerství pro mír
PME	<i>Peacetime Military Engagement</i> Vojenské mírové nasazení
PRT	<i>Provincial Reconstruction Team</i> Provinční rekonstrukční tým

ZKRATKA	Anglický výraz Český překlad
PS	<i>Peace Support</i> Podpora míru
PSO	<i>Peace Support Operation</i> Operace na podporu míru
RAMCC	<i>Regional Air Movement Coordination Centre</i> Středisko pro koordinaci regionálních vzdušných přesunů
RAP	<i>Recognised Air Picture</i> Rozpoznaný obraz vzdušné situace
ROE	<i>Rules of Engagement</i> Pravidla použití sil
RRF	<i>Rapid Reaction Forces</i> Síly rychlé reakce
RSOM	<i>Reception, Staging & Onward Movement</i> Přijetí, soustředění a následný přesun
SACEUR	<i>Supreme Allied Commander Europe</i> Vrchní velitel spojeneckých sil v Evropě
SACT	<i>Supreme Allied Commander Transformation</i> Vrchní velitel spojeneckých sil pro transformaci
SDOS	<i>Standard Day Of Supply</i> Standardní denní dávka spotřeby
SOP	<i>Standard Operating Procedures</i> Stálé (standardní) operační postupy
SOR	<i>Standing Operational Requirements</i> Operační požadavky
SOR	<i>Statement of Requirements</i> Požadavek na zabezpečení HNS
SPOC	<i>Single Point of Contact</i> Jediný styčný orgán

ZKRATKA	Anglický výraz Český překlad
STANAG	<i>Standardization Agreement</i> Standardizační dohoda
TA	<i>Technical Agreement</i> Technické ujednání
TACOM	<i>Tactical Command</i> Taktické velení
TACON	<i>Tactical Control</i> Taktické řízení
TOA	<i>Transfer of Authority</i> Předání do podřízenosti
TPLSS	<i>Third Party Logistic Service Support</i> Logistická podpora zabezpečovaná třetí stranou

Seznam použitých českých zkratek

ZKRATKA	Český výraz
AČR	Armáda České republiky
BRS	Bezpečnostní rada státu
ČR	Česká republika
GŠ AČR	Generální štáb AČR
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor ČR
IZS	Integrovaný záchranný systém
KŠ MO	Krizový štáb MO
NaPoSy PVO ČR	Národní posilový systém PVO ČR
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
ODOS	Objekt(-y) důležitý(-é) pro obranu státu
OPZHN	Ochrana proti zbraním hromadného ničení
OS ČR	Ozbrojené síly ČR
RSOC	Rozvinuté Společné operační centrum
SOC	Společné operační centrum
SSHR	Správa státních hmotných rezerv
ÚKŠ	Ústřední krizový štáb
ÚSpO	Útvar speciálních operací
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Právní předpisy ČR

Usnesení vlády č. 907 ze dne 23. července 2008. Vojenská strategie ČR.

Usnesení vlády č. 908 ze dne 23. července 2008. Dlouhodobá vize resortu Ministerstva obrany.

Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Ústava České republiky.

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky.

Dokumenty NATO

AJP-01(C) Allied Joint Doctrine. Společná spojenecká doktrína NATO. 2007.

AAP-6 NATO Glossary of Terms and Definitions (English and French). NATO, 2009.

AAP-15 volný překlad spojenecké publikace NATO Terminologický slovník zkratk používaných v dokumentech a publikacích NATO. 2007.

The Alliance's Strategic Concept. NATO, 1999.

Comprehensive Political Guidance. NATO, 2006.

Riga Summit Declaration. NATO, 2006.

Strategic Vision: The Military Challenge. NATO, 2004.

NATO's Future Security Environment Study 2025. 2009.

British Defence Doctrine. 2001.

Dokumenty EU

European Security Strategy – A Secure Europe in a Better World. EU, 2003.

Long-Term Vision For European Defence and Capacity Needs. European Defence Agency, 2006.

Vojenské publikace

UO Brno. *Principy obrany České republiky „2030“*. Brno, 2008.

Vejmelka, Oto. *Vojenský výkladový slovník vybraných operačních pojmů*. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2005.

Doktrína AČR v mnohonárodních operacích. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2008.

Doktrína AČR v operacích na území ČR pod národním velením. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2007.

Vojenské operace NATO podle základní alianční doktríny AJP-01(C). Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2007.

OBSAH

Předmluva	4
Úvod	5
Kapitola 1: OPERAČNÍ PROSTŘEDÍ	8
1.1 Budoucí prostor vedení operací	8
1.2 Potenciální protivník	10
1.3 Technologická a informační oblast působení	12
1.4 Terén a klimatické podmínky	14
1.5 Vlastní a spojenecké síly	15
1.6 Faktor času	16
Kapitola 2: ÚKOLY ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY	17
Kapitola 3: VELENÍ A ŘÍZENÍ	20
3.1 Úrovně velení a řízení operací	20
3.1.1 Národní úrovně velení a řízení	20
3.1.2 Úrovně velení a řízení v NATO	23
3.1.3 Úrovně velení a řízení v EU	26
3.2 Systém velení a řízení Armády České republiky v krizových situacích	26
3.2.1 Systém velení a řízení Armády České republiky pro krizové situace vojenského charakteru	26
3.2.2 Systém velení a řízení Armády České republiky pro krizové situace nevojenského charakteru na území České republiky .	27
Kapitola 4: OPERACE ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY	29
4.1 Vojenské operace	29
4.1.1 Operace kolektivní obrany	31
4.1.1.1 Operace kolektivní obrany podle článku 5 Washingtonské smlouvy	31
4.1.1.2 Operace mimo článek 5 Washingtonské smlouvy	32
4.2 Členění vojenských operací	33

4.2.1	Vojenské mírové nasazení	35
4.2.2	Operace na podporu míru	35
4.2.2.1	<i>Stabilizační operace</i>	36
4.2.3	Protipovstalecké operace	42
4.2.4	Podpůrné operace	43
4.2.4.1	<i>Speciální operace</i>	43
4.2.4.2	<i>Informační operace</i>	44
4.2.4.3	<i>Psychologické operace</i>	44
4.3	Zásady přípravy a vedení vojenských operací	44
4.4	Možné použití Armády České republiky ve vojenských operacích	47
4.4.1	Mnohonárodní operace	48
4.4.2	Schopnosti jednotlivých složek Armády České republiky	49
4.4.3	Národní operace	54
4.5	Zvláštnosti operací Armády České republiky na území České republiky	54
4.5.1	Operace na obranu teritoria České republiky při vojenském ohrožení	54
4.5.2	Operace k obraně vzdušného prostoru České republiky	55
4.5.3	Střežení objektů důležitých pro obranu státu	56
4.5.4	Asistenční operace v rámci integrovaného záchranného systému České republiky	58
4.5.5	Asistenční operace na podporu Policie České republiky	60
Kapitola 5: POUŽITÍ VOJENSKÉ SÍLY		62
Kapitola 6: PŘÍPRAVA NA PLNĚNÍ ÚKOLŮ AČR		65
6.1	Výstavba a příprava Armády České republiky	65
6.2	Požadavky a cíle výcviku:	67
6.3	Rozvinutí Armády České republiky za stavu ohrožení státu a v podmínkách válečného stavu	68
6.4	Pohyb – vojenská doprava, přesuny a přeprava	70
6.4.1	Vojenská doprava	71

6.4.2	<i>Vojenské přesuny</i>	71
6.4.3	<i>Vojenská přeprava</i>	73
6.5	Zabezpečení a podpora činnosti vojsk	76
6.5.1	<i>Personální zabezpečení</i>	77
6.5.2	<i>Zpravodajská podpora a zabezpečení</i>	77
6.5.3	<i>Geografické zabezpečení</i>	78
6.5.4	<i>Hydrometeorologické zabezpečení</i>	78
6.5.5	<i>Ženíjní zabezpečení a ženijní podpora</i>	79
6.5.6	<i>Chemické zabezpečení</i>	80
6.5.7	<i>Logistická podpora</i>	81
6.5.8	<i>Zdravotnické zabezpečení</i>	85
6.5.9	<i>Komunikační a informační zabezpečení</i>	86
6.5.10	<i>Finanční zabezpečení</i>	87
6.5.11	<i>Policejní ochrana</i>	87
6.5.12	<i>Zabezpečení hostitelským státem</i>	88
Kapitola 7:	ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY A BUDOUCÍ OPERACE	92
7.1	Požadavky na Armádu České republiky	92
ZÁVĚR		95
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK		96
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY		104

DOKTRÍNA ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

Vyškov 2010
www.doctrine.cz

Odpovědný funkcionář: brigádní generál Ing. Aleš OPATA

Do tisku schválil: plk. gšt. Ing. Tomáš RAK

Redaktor – vedoucí zpracovatelské skupiny: Ing. Oldřich SOCHA

Zpracovala zpracovatelská skupina ve složení:

Ing. Vladimír KARAFFA, CSc., plk. Mgr. Zdeněk VLČEK, plk. Ing. Zdeněk KOŠVANEC, plk. gšt. Ing. Josef MAREŠ, plk. Ing. Miloslav LAFEK, pplk. Ing. Jan MOSKAL, pplk. Ing. Marian PIPTA, pplk. gšt. Ing. Jan TRÍNÁCTÝ, pplk. Ing. Martin KAVALÍR, mjr. Ing. Pavel KUBÍČEK, pplk. Ing. Karel RADA, pplk. gšt. Ing. Miroslav JENČÍK, pplk. Ing. Miloš HEŘMAN, plk. Ing. Vladimír VYKLICKÝ, plk. Ing. Pavel ZELENKA, plk. MUDr. Richard KRAUS, plk. Ing. Radomír MAREK, pplk. Ing. Vladimír STUDENÝ, pplk. Ing. Pavel ŠMÍDEK, Pavel SOVKA PhDr., pplk. JUDr. Milan POLAKOVIČ, mjr. Ing. Pavel PLOCAR, pplk. Ing. Jaroslav MAULE, pplk. Ing. Miroslav HODAČ, pplk. Ing. Vítězslav RASZKA, pplk. Ing. Martin KRUMNIKL, pplk. Ing. Petr KOVANDA, plk. Ing. Otto ZÁLESKÝ, pplk. Ing. Petr KARÁSEK, pplk. gšt. Ing. Alois KADLČÍK, Ing. Antonín ČERNÝ, pplk. Ing. Jiří MASAŘÍK, mjr. Ing. Martin NOVOTNÝ, Ing. Rudolf DONNÉ, pplk. Ing. Petr KOZIEL

Redakční a jazyková úprava:

Ing. Oldřich SOCHA, Mgr. Helena NĚMCOVÁ, Ing. Jaroslav MRÁZ,

Obálka a grafická úprava: Ing. Jaroslav MRÁZ

Vydavatel: Institut doktrín VeV – VA

Ilustrační foto: PIC MO Praha

Tisk: VGHMŮř Dobruška

Náklad: 900 výtisků

Druhé vydání

Vojenská doktrína přidělena podle zvláštního rozdělovníku